

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

6 april 2009

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging van het decreet van 22 december 2006
houdende eisen en handhavingsmaatregelen op het vlak van de energieprestaties
en het binnenklimaat van gebouwen en tot invoering van een energieprestatiecertificaat
en tot wijziging van artikel 22 van het REG-decreet**

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Rudi Daems en Eloi Glorieux –

**tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006,
wat de isolatienormen betreft**

ONTWERP VAN DECREET

**tot wijziging van het decreet van 17 juli 2000
houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt**

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Eloi Glorieux, Rudi Daems, Jos Stassen en Jef Tavernier
en de dames Vera Dua en Mieke Vogels –**

**houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000,
wat de criteria voor groene stroom betreft**

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de diepe ondergrond

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts
en de heren Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwkerke –

**houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004,
wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
uitgebracht door de heer Bart Martens**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Marc van den Abeelen.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Jos De Meyer, mevrouw Cindy Franssen, de heren Frans Peeters, Johan Sauwens;
de dames Annick De Ridder, Fientje Moerman, de heer Marc van den Abeelen;
de heren Philippe De Coene, Bart Martens, Joris Vandenbroucke.

Plaatsvervangers:

de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Christian Verougstraete, Frans Wymeersch;
de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, Tom Dehaene, Dirk de Kort;
de heren Patrick Lachaert, Hugo Philtjens, Jul Van Aperen;
mevrouw Els Robeyns, de heren Jan Roegiers, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;
de heer Jan Peumans.

Zie:

2162 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

1895 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

2163 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

2119 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Amendement

2164 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

2184 (2008-2009)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

Zie ook:

1809 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel decreet

2165 (2008-2009)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichtingen	4
1. Toelichting door mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur	4
1.1. Energieprestatiedecreet	4
1.2. Groenestroomdecreet	5
1.3. Decreet Diepe Ondergrond	7
1.4. Gecoördineerd Energiedecreet	8
2. Toelichting door de heer Eloi Glorieux namens de indieners van de voorstellen van decreet uitgaande van Groen!	9
2.1. EPB-regelgeving (<i>Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1895/1</i>)	9
2.2. Groenestroom (<i>Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2119/1</i>)	10
2.3. Toelichting door de heer Bart Martens namens de indieners van het voorstel van decreet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten onder de distributienet-beheerders betreft (<i>Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1809/1</i>)	11
II. Algemene bespreking	12
1. Tussenkoms van de heer Jan Peumans	12
2. Tussenkoms van de heer Eloi Glorieux	13
2.1. Groenestroomdecreet	13
2.2. Energieprestatiedecreet	13
2.3. Decreet Diepe Ondergrond	13
3. Tussenkoms van de heer Bart Martens	14
3.1. Energieprestatiedecreet	14
3.2. Groenestroomdecreet	15
3.3. Gecoördineerd Energiedecreet	16
3.4. Decreet Diepe Ondergrond	16
4. Tussenkoms van de heer Pieter Huybrechts	17
5. Antwoorden van de minister	17
6. Repliek van de heer Bart Martens	19
III. Bespreking van het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts en de heren Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwerkerke houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft (<i>Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1</i>)	19
1. Toelichting door mevrouw Tinne Rombouts	19
2. Bespreking	20
IV. Artikelsgewijze bespreking, reflectietermijn en stemmingen	21
BIJLAGE: Nota aan de Vlaamse Regering – EPB-regelgeving – adviezen SERV en Minaraad	23

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie besprak op 24 en 31 maart 2009 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2006 houdende eisen en handhavingsmaatregelen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen en tot invoering van een energieprestatiecertificaat en tot wijziging van artikel 22 van het REG-decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2162/1*).

Het ontwerp van decreet werd in de commissie gelijktijdig behandeld met enerzijds drie andere ontwerpen van decreet, met name het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2163/1*), het ontwerp decreet betreffende de diepe ondergrond (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2164/1*) en het ontwerp van decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2165/1*); anderzijds met een aantal voorstellen van decreet, met name het voorstel van decreet van de heren Rudi Daems en Eloi Glorieux tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006, wat de isolatienormen betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1895/1*), het voorstel van decreet van de heren Ludo Sannen en Bart Martens houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten onder de distributienetbeheerders betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1809/1*), het voorstel van decreet van de heren Eloi Glorieux, Rudi Daems, Jos Stassen en Jef Tavernier en de dames Vera Dua en Mieke Vogels houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de criteria voor groene stroom betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2119/1*) en ten slotte het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts en de heren Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwerkerke houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1*).

Deze vier ontwerpen van decreet werden, overeenkomstig artikelen 26, 2, en 55, 4, van het Reglement, samen geagendeerd met de hogergenoemde voorstellen van decreet.

De ontwerpen van decreet werden als basis voor de artikelsgewijze bespreking genomen.

I. TOELICHTINGEN

1. Toelichting door mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur

Minister *Hilde Crevits* verklaart dat de vier ontwerpen van decreet onderling met elkaar samenhangen.

De ontwerpen betreffende het Energieprestatiedecreet en het Groenestroomdecreet houden ogenschijnlijk geen verband met elkaar. Maar beide maken ook deel uit van het ontwerp van gecoördineerd Energie-decreet, dat de bestaande energiedecreten afstemt en samenbrengt. Het decreet Diepe Ondergrond betreft het opsporen en het winnen van koolwaterstoffen alsook het opslaan van koolstofdioxide of CO₂ in de diepe ondergrond, en is dus onmiskenbaar energiege-relateerd.

1.1. *Energieprestatiedecreet*

De Vlaamse energieprestatieregelgeving gaat terug op de Europese energieprestatierichtlijn van 2002. De Europese richtlijn is omgezet met het decreet van 2004 dat ondertussen zelf vervangen is door het decreet van 2006.

De Vlaamse regelgeving omvat reeds een tiental besluiten van de Vlaamse Regering evenals een tiental ministeriële besluiten. Die gaan niet alleen over energieprestatienormen voor vergunningsplichtige nieuw- en vernieuwbouw, inzonderheid oriëntatie, isolatie, ventilatie, verlichting, verwarming en koeling. Maar die handelen ook over energieprestatiecificaten voor openbare gebouwen en voor koop en huur van woon- en andere gebouwen, de energieprestatiedatabank en de software, de startverklaring en de aangifte, de haalbaarheidsstudie, de vrijstellingen, afwijkingen en uitzonderingen, de gelijkwaardigheid van concepten en het hergebruik van gegevens, de opleiding en erkenning van energiedeskundigen, de keuring, het onderhoud en het nazicht van stooktoestellen enzovoort.

Het in 2006 door het Vlaams Parlement aangenomen Energieprestatiedecreet ondergaat thans een dubbele aanpassing.

Enerzijds de wijziging die op 18 maart 2009 in plenaire vergadering is aangenomen, namelijk de afstemming met de regelgeving inzake milieu- en stedenbouwkundige vergunning; zodat de op het gebied van ruimtelijke ordening ingevoerde meldingsplicht geen nadelige gevolgen met zich mee zou brengen op het vlak van energieprestaties.

Anderzijds de verandering die vandaag in de commissie voorligt en die hopelijk één van de volgende weken in plenaire vergadering zal worden behandeld; en wel in uitvoering van de decretaal voorziene tweejaarlijkse beoordeling van de energieprestatieregels, met name van de berekeningsmethode, de procedures, de eisen en de administratieve lasten.

De administratieve lasten zijn reeds in aanzienlijke mate teruggeschroefd met het decreet van 2006. Destijds is berekend dat de aanpassingen een besparing opleveren van 3,2 miljoen euro per jaar in vergelijking met de toepassing van het decreet van 2004. Driehonderd van de 308 gemeenten werken mee met de gewijzigde aanpak.

Zoals reeds een paar keer verduidelijkt, onder andere in antwoord op vragen om uitleg, is de evaluatie van het Energieprestatiedecreet gebeurd op grond van een vergelijkende studie, een haalbaarheidsstudie, een enquête en overleg met sectororganisaties.

Op grond van de evaluatie besluit het Vlaams Energieagentschap (VEA) dat de eisen in het buitenland strenger zijn voor woongebouwen en vergelijkbaar voor kantoorgebouwen, dat de ruimte voor verstrenging van de eisen groot is voor woongebouwen maar beperkt voor kantoorgebouwen, dat de sector mee is met de regelgeving en dat een aantal zaken voor verbetering vatbaar is en dan met name de software, de betrokkenheid van de gemeenten, de afstemming met andere gewesten, de gegevensuitwisseling tussen aangifteplichtige, verslaggever, aannemer en architect, de procedure voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van innovatieve bouwconcepten en de rolomschrijving van de verslaggever als rechtspersoon.

Op grond van de evaluatie en de besluiten van VEA worden volgende aanpassingen voorgesteld.

In het besluit, dat overigens op vrijdag 20 maart jongstleden door de Vlaamse Regering definitief is goedgekeurd, worden vier veranderingen aangebracht.

De begrippen ‘melding’ en ‘wooneenheid’ worden duidelijk omschreven. De eisen voor woningen worden gedeeltelijk en geleidelijk verstrengd tot E80 vanaf 1 januari 2010. Het gebruik van alternatieve berekeningswijzen voor innovatieve bouwconcepten wordt aangepast. In de bijlagen wordt een twaalfal bladzijden technische aanpassingen doorgevoerd. In het ontwerp van decreet, dat vandaag voorligt, worden zes wijzigingen aangedragen. Het overmaken van de startverklaring en het opstellen van de EPB-aangifte binnen een rechtspersoon door een gediplomeerd werknemer wordt rechtsgeldig gemaakt. De termijn voor het indienen van de startverklaring voor de werken wordt geschrapt. De gegevensuitwisseling tussen de betrokken partijen wordt verduidelijkt. De boete bij de doorstromingseis voor ventilatie wordt geschrapt als de eis niet haalbaar is ingevolge de woningopbouw. De boete voor het overschrijden van het maximumdebiet bij ventilatie wordt geschrapt en vervangen door een aanbeveling. Voor het berekenen van de boetes worden afrondingsregels toegevoegd. Op advies van de Raad van State is ook uitdrukkelijk bepaald dat gelijkgestelde buitenlandse diploma's eveneens toegang geven tot de rol van verslaggever.

1.2. *Groenestroomdecreet*

Het reeds herhaaldelijk gewijzigde Elektriciteitsdecreet bevat een reeks bepalingen ter bevordering van het opwekken van stroom met hernieuwbare bronnen.

Ter zake vermelden het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota Energie het volgende: “In de loop van 2006 leggen we de groenestroomdoelstellingen vast voor de periode tot 2018.” De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) heeft vervolgens prognoses tot 2020 opgemaakt.

In het Vlaams Actieplan Groene Stroom, aangenomen door de Vlaamse Regering op 8 juli 2005, wordt ter zake het volgende vermeld: “De minimumwaarde van de groenestroomcertificaten wordt beter afgestemd op de onrendabele top en vastgelegd in het Energiedecreet voor een periode van tien jaar (tweintig jaar voor fotovoltaïsche zonne-energie).” VITO heeft dan voor een aantal technieken de onrendabele toppen berekend en ter raadpleging voorgelegd aan de respectieve sectoren.

Ondertussen had de Europese Commissie te kennen gegeven zelf een Europees energie- en klimaatpakket

2020 te zullen voorstellen, met onder andere een ontwerpverplichting betreffende hernieuwbare energie.

Het leek dan ook aangewezen om de voorstellen af te wachten, alvorens het Vlaams Parlement een ontwerp voor te leggen, en dan meteen doelstellingen tot 2020 te voorzien, in plaats van tot 2018.

Het Vlaams groenestroomverhaal is de voorbije jaren een succes gebleken, met een toename van ongeveer 500 gigawattuur in 2004 naar bijna 2000 gigawattuur in 2008, of een verviervoudiging op amper vier jaar tijd.

De resultaten van de inleveringsronden geven aan dat de groenestroomdoelstellingen jaar na jaar gehaald worden. En de inleveringsronde voor 2008 zal dag op dag volgende week plaatsvinden.

De groei van de verschillende groenestroomtechnieken is onmiskenbaar. En zelfs de groei van de fotovoltaïsche zonnepanelen wordt zichtbaar.

Tal van beleidsmaatregelen hebben bijgedragen tot het succes, gaande van een herstelde rechtszekerheid, over regelgevende wijzigingen inzake ruimtelijke ordening, tot communicatieacties en sensibiliseringscampagnes. Het resultaat is uiteraard ook een gevolg van de steunmaatregelen, gaande van de belastingaftrek over subsidies tot de ecologiepremie. En, niet te vergeten, het systeem van de groenestroomcertificaten.

Producenten kunnen, in verhouding tot de milieuvriendelijk opgewekte megawatturen, groenestroomcertificaten krijgen die vijf jaar geldig blijven.

Leveranciers moeten in verhouding tot de geleverde stroom certificaten inleveren bij de Vlaamse regulator.

Zo krijgen certificaten een marktwaarde die bepaald wordt door drie decretaal voorziene beleidshefbomen, met name het bedrag van de boete die de leverancier moet betalen per niet ingeleverd certificaat, het bedrag dat de distributienetbeheerder moet betalen per te koop aangeboden certificaat en de doelstellingen die zich vertalen in percentages op quota van de geleverde stroom.

De percentages zijn progressief; zij stijgen met de jaren ingevolge zowel de streefcijfers als een mechanisme dat de streefcijfers automatisch optrekt als voor de certificaten het aanbod de vraag overtreft.

De quota zijn degressief; zij dalen met het verbruik ingevolge vrijstellingen voor grote (meer dan 20 gigawattuur) en zeer grote (meer dan 100 gigawattuur) eindgebruikers.

Voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen is de doelstelling 6% van de certificaatplichtige leveringen tegen 2010, de boete sinds 31 maart 2005 125 euro, de marktwaarde in 2009 zo'n 108 euro en het opkoopbedrag gedurende tien jaar 80 euro of 95 euro per certificaat, afhankelijk van de gebruikte technologie, met uitzondering van fotovoltaïsche zonnepanelen die gedurende twintig jaar recht geven op 450 euro.

Het ontwerp van decreet, dat ter beoordeling wordt aangeboden, stelt volgende aanpassingen voor:

- bepaling van de groenestroomdoelstellingen tot 2020 en eliminatie van de automatische verhoging van de groenestroomdoelstelling wanneer het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten het aantal in te leveren groenestroomcertificaten overtreft;
- definitie van de onrendabele top en bepaling van de minimumsteun per groenestroomtechniek;
- solidarisering van de kosten, voor het opkopen van zowel groenestroom- als warmtekrachtcertificaten, tussen de netbeheerders;
- dakisolatie-eis, om in aanmerking te komen voor groenestroomcertificaten, als stroom wordt opgewekt met fotovoltaïsche zonnepanelen;
- evaluaties van de onrendabele toppen, voor zowel groene stroom als warmtekrachtkoppeling, alsook van de groenestroomdoelstellingen wanneer het verbruik sterker zou dalen dan de stijging van de groenestroomdoelstelling, wanneer de Europese Unie voor hernieuwbare energie nog hogere doelstellingen zou opleggen of wanneer groenestroomcertificaten van buiten het Vlaamse Gewest aanvaardbaar zouden worden;
- verlaging van de groenestroomboete, vanaf 1 januari 2015, van 125 euro naar 100 euro per ontbrekend groenestroomcertificaat.

Het feitelijke respectievelijk voorgestelde ambitieniveau bedraagt 3% voor 2006, 6% voor 2010, 10% voor 2014 en 13% voor 2020. De stijging van het ambitieniveau wordt met andere woorden versneld, van +0,75 procentpunt per jaar vandaag naar +1,00

procentpunt per jaar vanaf 2011 tot en met 2015, en vervolgens met +0,50 procentpunt per jaar tot en met 2020. Aldus stelt de Vlaamse Regering een traject voor dat ambitieuzer is dan het proactief scenario van VITO bij gemiddeld verbruik, want de achterstand wordt ingehaald tegen 2014, en vervolgens omgezet in een voorsprong tot 2020.

Aan de hand van de door VITO en VEA berekende onrendabele toppen wordt voorgesteld om de minimumsteun vanaf 1 januari 2010 te differentiëren en te actualiseren.

Voor bepaalde groenestroomtechnieken daalt de minimumsteun per megawattuur, van 80 naar 60 euro of van 95 naar 90 euro, bijvoorbeeld voor bijstook van biomassa in steenkoolcentrales en voor verbranding van restafval.

Voor andere groenestroomtechnieken stijgt de minimumsteun, van 80 naar 90 euro per megawattuur, bijvoorbeeld voor biomassa en voor windenergie-opland.

Er wordt een afzonderlijke categorie voor niet-vermelde groenestroomtechnieken voorzien.

En voor zonne-energie geldt een bijzondere regeling in de zin dat de minimumsteun daalt van 450 naar 350 euro per megawattuur en dan, voor de in het betreffende jaar nieuw in dienst genomen installaties, jaarlijks daalt met 20 euro tot en met 2013 en met 40 euro vanaf 2014. Vanaf 2013 wordt de duurtijd van de steunmaatregel ingekort tot vijftien jaar, in plaats van twintig jaar, tenzij de Vlaamse Regering op basis van een evaluatie anders beslist. Tegen 2020 zou de steunmaatregel bijna overbodig worden.

En om te voorkomen dat fotovoltaïsche zonnepanelen met overheidssteun nog op niet-geïsoleerde zolders zouden geplaatst worden, wordt voorgesteld om vanaf 1 januari 2010 dak- of zoldervloerisolatie op te nemen als voorwaarde om in aanmerking te komen voor groenestroomcertificaten, uiteraard alleen als het gaat om daken van woongebouwen.

Tevens wordt voorgesteld om de uitgaven van netbeheerders voor het opkopen van zowel groenestroom- als warmtekrachtcertificaten onderling gedeeltelijk te verrekenen. De netbeheerders zijn namelijk verplicht om de hen aangeboden certificaten te vergoeden tegen de decretaal vastgestelde minimumsteun. Bij het terug op de markt brengen van de certificaten ontvangen zij in regel slechts een deel van het bedrag

van de minimumsteun. Het verschil wordt doorgerekend in de distributietarieven.

Om te voorkomen dat aldus bepaalde netbeheerders verhoudingsgewijs een grotere meerkost zouden dragen dan andere, wordt een systeem van solidarisering georganiseerd dat de gemaakte kosten verrekent tot 5% boven de gemiddelde kost, berekend op het volledige distributiebudget.

De beperking dient te voorkomen dat de netbeheerders zelf grootschalige projecten zouden gaan opzetten of aansturen die toch voor 80% tot 99% van de meerkost door anderen worden betaald.

Het ontwerp voorziet vanaf 2009 in een driejaarlijkse evaluatie door de Vlaamse Regering met, desgevallend, passende wijzigingsvoorstellen voor de minimumsteun respectievelijk de groenestroomdoelstellingen wanneer de onrendabele toppen, zowel voor groene stroom als voor warmtekrachtkoppeling, danig afwijken van de minimumsteun, wanneer het verbruik sterker daalt dan de groenestroomdoelstelling stijgt, wanneer de Europese Unie voor hernieuwbare energie nog hogere doelstellingen zou opleggen of wanneer groenestroomcertificaten van buiten het Vlaamse Gewest aanvaardbaar zouden worden.

Eveneens wordt voorzien dat de groenestroomboete per ontbrekend groenestroomcertificaat daalt van 125 euro naar 100 euro met ingang van 1 januari 2015.

Met dit ontwerp van decreet, en deze voorstellen inzake groenestroomdoelstellingen en ondersteuningsmaatregelen, zet de Vlaamse Regering een belangrijke stap naar de invulling van de richtlijn Hernieuwbare Energie. Het is een totaalpakket geworden, met niet alleen bijkomende doelstellingen maar ook flankerende maatregelen, opdat de doelstellingen niet alleen bepaald maar ook gehaald zouden worden. Het is meteen ook een toonbeeld van ambitieus realisme, vertaling van realistische ambities, getuigend van een verstandig groen beleid.

1.3. *Decreet Diepe Ondergrond*

Het ontwerp van decreet betreffende de diepe ondergrond staat als zodanig los van het Energieprestatiedecreet of het Groenestroomdecreet en bevat twee luiken.

Een eerste luik betreft het opsporen en het winnen van koolwaterstoffen, zoals aardolie, aardgas, steen-

kool, bruinkool, mijngas en dergelijke, in de Vlaamse ondergrond. Voor zijn eigen energievoorziening zal Vlaanderen in de nabije toekomst nog sterk afhankelijk blijven van het buitenland. Er moet dan ook zoveel mogelijk gebruikgemaakt worden van de in de Vlaamse ondergrond aanwezige koolwaterstoffen, hoe bescheiden ook in omvang, voor zover deze op een economisch rendabele en milieuvriendelijke manier kunnen opgespoord en gewonnen worden. Een aantal bedrijven heeft reeds interesse laten blijken voor de winning van het methaangas dat momenteel nog in de Kempische steenkoollagen aanwezig is.

Een tweede luik regelt het geologisch opslaan van koolstofdioxide, of CO₂, in de Vlaamse ondergrond. Ook Vlaanderen neemt zijn verantwoordelijkheid inzake de uitstoot van broeikasgassen, zoals koolstofdioxide, in de atmosfeer. Recente studies tonen aan dat een mogelijke oplossing voor de uitstoot van broeikasgassen gedeeltelijk zou kunnen liggen in de geologische opslag van broeikasgassen, de zogenaamde ‘carbon capture and storage’ of CCS. Een aantal gebieden in Vlaanderen, in hoofdzaak gesitueerd in het Kempisch Bekken, zou hiervoor in aanmerking kunnen komen, hoewel dit nog verder onderzoek behoeft.

Voor het opsporen en het winnen van koolwaterstoffen in het Vlaamse Gewest bestaat het huidig beleidskader uit verouderde of betwiste regelgeving.

Zo zijn er de wetten op de mijnen, de graverijen en de groeven, nog stammend uit Napoleontische tijden en gecoördineerd op 15 september 1919. Ook is er het koninklijk besluit nr. 83 van 28 november 1939 betreffende het opsporen en het ontginnen van bitumineuze gesteenten, van petroleum en van brandbare gassen, dat kracht van wet heeft. En van meer recente datum is het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1997 houdende regeling van de vorm en de wijze van onderzoek van de aanvragen tot het verkrijgen van een vergunning voor het opsporen en het ontginnen van petroleum en brandbare gassen.

Naast het feit dat deze wetgeving grotendeels achterhaald is, werd België begin 2008 door de Europese Commissie gewezen op de inbreuk op sommige bepalingen van richtlijn 94/22/EG van 30 mei 1994 inzake de opsporing en de winning van koolwaterstoffen. Ook het Vlaamse Gewest werd hierbij op de vingers getikt, onder meer omwille van het feit dat verschillende criteria uit het koninklijk besluit nr. 83 en het

besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1997, op basis waarvan vergunningsaanvragen voor het opsporen of het winnen van petroleum en brandbare gassen beoordeeld worden, in strijd zouden zijn met de richtlijn. Om een inbreukprocedure bij het Hof van Justitie te vermijden, is een decretaal initiatief dan ook onontbeerlijk.

Voor de geologische opslag van koolstofdioxide is er momenteel geen specifieke regelgeving in het Vlaamse Gewest voorhanden. In het kader van het EU energie- en klimaatpakket is evenwel een politiek akkoord tot stand gekomen over een richtlijn ter zake. Door een snelle omzetting toont Vlaanderen dat het een voortrekkersrol speelt.

Beide luiken van het ontwerp van decreet hebben een sterke inhoudelijke link en worden daarom ook in één ontwerp van decreet behandeld.

Zo wordt de winning van koolwaterstoffen gecombineerd met de geologische opslag van koolstofdioxide via de techniek van ‘coal bed methane recovery’. Deze techniek bestaat er in dat men het methaangas, dat nog in de onontgonnen steenkoollagen aanwezig is, aan de ondergrond onttrekt door middel van een drijfgas, bijvoorbeeld koolstofdioxide. Het afgevangen methaangas kan aangewend worden voor energieproductie, terwijl de koolstofdioxide de plaats inneemt van het methaangas, en zich onlosmakelijk bindt met de steenkool. Om desgevallend in Vlaanderen aan de winning van koolwaterstoffen en de opslag van koolstofdioxide te doen, is echter nog heel wat onderzoek nodig.

Door beide activiteiten met betrekking tot de ondergrond in één ontwerp van decreet te regelen, kunnen ook de onderlinge verhoudingen duidelijk bepaald worden. En door een parallelle behandeling inzake voorwaarden en procedures te hanteren, kan een zekere eenvormigheid worden gewaarborgd. Het ontwerp heeft geen gevolgen voor het Energiedecreet.

1.4. Gecoördineerd Energiedecreet

Tot het einde van het vorige millennium blijft de energiedecreetgeving beperkt tot het Isolatie- en Ventilatie-decreet van 1991 en het Sociaal decreet van 1996.

Bij het begin van het huidige millennium komen er twee liberaliseringsdecreten bij, in 2000 één voor de elektriciteits- en in 2001 één voor de aardgasmarkt.

Om de uitstoot van broeikasgas te vermijden en te bestrijden, worden er in 2004 nog twee energiebesparingsdecreten aan toegevoegd, het REG- en het EPB-decreet.

En ook in 2004 is het VREG-decreet tot oprichting van de Vlaamse energieregulator als extern verzelfstandigd agentschap (EVA) aangenomen.

Ingevolge zowel de opgelegde liberalisering als de afgesproken broeikasgasemissiereductie is op korte tijd, en in uitvoering van Europese richtlijnen, veel nieuwe energieregelgeving tot stand gebracht, en wel gefaseerd, om snel over de noodzakelijke omzetting-bepalingen te beschikken.

Tevens werken de verschillende decreten en uitvoeringsbesluiten op elkaar in. Zo bevatten de liberaliseringsdecreten een decretale basis voor openbaardienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik en steunmaatregelen voor groene stroom en warmtekrachtkoppeling. Maar ook het REG-decreet en het EPB-decreet bevatten bepalingen om hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie, energieprestaties en dergelijke te bevorderen.

En onder invloed van de voortdurende ontwikkelingen inzake energie en klimaat zijn de met elkaar verweven regelingen dan nog herhaaldelijk gewijzigd.

Bijgevolg is de Vlaamse energieregelgeving allesbehalve toegankelijk en overzichtelijk geworden. Ook de inhoudelijke samenhang en de legistische kwaliteit is er niet duidelijker op geworden.

Door coördinatie van decretale bepalingen en integratie van bestaande decreten ontstaat een meer coherente en meteen ook meer transparante regelgeving. Door middel van beperkte tekstuele en inhoudelijke wijzigingen, alsook door het schrappen van overbodige slot- en overgangsbepalingen, wordt gezorgd voor een effectieve afstemming en een logische opbouw.

Tegelijk is reeds rekening gehouden met de wijzigingsvoorstellen in het zopas behandelde Energieprestatie- respectievelijk Groenestroomdecreet.

Ook is van de oefening gebruikgemaakt om een aantal bestaande praktijken te codificeren.

De minister wil de commissie een overzicht van alle aanpassingen besparen maar is graag bereid tekst en uitleg te geven en vragen ter zake te beantwoorden.

Het Energiedecreet kan nog niet onmiddellijk in werking treden. De verwijzing naar de rechtsgronden in de uitvoeringsbesluiten zou dan een onontwarbaar kluwen met zich meebrengen, met rechtsonzekerheid tot gevolg. Pas als de vele bestaande energiebesluiten, op grond van het Energiedecreet, tot één energiebesluit worden geconsolideerd, kan het Energiedecreet in werking treden.

Omdat het REG-decreet deel uitmaakt van het ontwerp van Energiedecreet, en omdat nog een voorstel van decreet tot wijziging van het REG-decreet zou worden ingediend (met name het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts en de heren Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwerkerke houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1*)), stelt de minister voor het goedgekeurde decreetsvoorstel alsook andere goedgekeurde amendementen, op het Energieprestatiedecreet of het Groenestroomdecreet, als amendement op te nemen bij de behandeling van het ontwerp van Energiedecreet.

2. Toelichting door de heer Eloi Glorieux namens de indieners van de voorstellen van decreet uitgaande van Groen!

De heer *Eloi Glorieux* verklaart dat de Groen!-fractie twee voorstellen van decreet heeft ingediend, een over de EPB-normen, een tweede over de criteria voor groene stroom.

2.1. EPB-regelgeving (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1895/1*)

Vlaanderen werkte in 1990, als een van de laatste regio's in Europa een energieregeling voor gebouwen uit, ruim zeventien jaar na de eerste energiecrisis. Op 1 september 1993 werd een isolatienorm K55 uitgevaardigd. Dat was een gematigde eis, daarenboven was het handhavingsbeleid zeer slecht. Het gevolg was dat de zwakke isolatie-eis in de meeste gevallen

zelfs niet eens gehaald werd. Onder de paarsgroene regering kwam het EPB-decreet tot stand. Op het moment van inwerkingtreding waren de waarden al verouderd. Sinds begin 2007 zijn in Vlaanderen aangescherpte isolatienormen van toepassing, namelijk de E100-norm. Vandaag is het niet zeker dat die norm een verbetering van het energiepeil van de nieuw gebouwde huizen garandeert. Het is wel goed dat op die manier iedereen die ermee te maken heeft, vertrouwd geraakte met het systeem. Nu is het tijd om de normen te verstrengen. Het ontwerp stelt een E80-norm voor woongebouwen voor, terwijl diverse studies de E60-norm momenteel als economische optimum naar voren schuiven. Om tegen 2020 de doelstellingen qua CO₂-reductie en energiebesparing te halen, zijn meer ingrijpende maatregelen en normen nodig. Die normen liggen op twee domeinen, in de eerste plaats de renovatiegraad van het bestaande woningenbestand, in tweede instantie het energieprestatieniveau voor nieuwbouwwoningen.

De heer Peter Wouters, directeur ontwikkeling en valorisatie van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB), maakte duidelijk dat het verstrengen van de E100- tot de E80-norm geen enkel probleem vormt. Als een maatregel goed wordt aangekondigd, kan hij zelfs verder gaan.

Het voorstel van decreet wil dus de doelstellingen fors optrekken door de doelstellingen aan te scherpen en de financiële impulsen voor ecologische investeringen te verhogen. Het voorstel van decreet omvat vier maatregelen, vooreerst de EPB-eisen voor nieuwbouw verstrengen tot de K30-E60-norm en voor renovatie tot K35-E70. In tweede instantie wil het voorstel ervoor zorgen dat eigenaars-huurders die momenteel geen fiscale aftrek voor REG-maatregelen kunnen genieten, korting krijgen op de factuur van dak-, vloer- maar ook van muurisolatie, isolerend glas, condensatieketels enzovoort. Het voorstel van decreet legt ook vast dat wie voor nieuwbouw of renovatie beter doet dan de normen van het voorstel van decreet, een extra premie krijgt. Wie een energieverspillende woning koopt en het energiepeil drastisch verbetert, krijgt een verlaging op de registratierechten. Het voorstel van de Groen!-fractie gaat dus specifiek over het verbeteren van energieprestaties van bestaande woningen en gaat dus een stap verder dan het ontwerp van decreet.

2.2. *Groene stroom (Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2119/1)*

Het tweede voorstel van decreet handelt over de criteria voor groene stroom. Ook dit voorstel is een reactie en aanscherping van de voorstellen in het ontwerp. Groene stroom is hip en dat wordt uitgespeeld door verschillende bedrijven. Daardoor is het begrip de laatste jaren vervuild. Bepaalde vormen van stroom worden onterecht als groen betiteld, dat maakt het gemakkelijker om de doelstelling van zes percent groene stroom tegen 2010 te halen. Het milieu en het klimaat worden daar echter niet beter van.

De indieners willen met het voorstel de definitie van groene stroom uitzuiveren en de toekenning van groenestroomcertificaten beperken tot de zuivere groene stroom. Dat debat wordt al heel lang gevoerd. Zelfs in 1999 zei de Minaraad dat groenestroomcertificaten voor afvalverwerkingsinstallaties niet aanvaardbaar waren tenzij het gaat om hernieuwbare grondstoffen. Dat betekent dat het moet gaan om organisch, biologisch afval met een koolstofneutrale levenscyclus. Er werd ook een duidelijke hiërarchie ingesteld: de verwerking van het organisch-biologisch afval mag niet strijdig zijn met de afvalbeheershiërarchie. Die stelt dat preventie op de eerste plaats komt, daarna komt hergebruik, ten derde is er recyclage en pas in vierde instantie komt de verbranding met energierecuperatie.

In praktijk komen bijna alle huishoudelijke verbrandingsinstallaties met energierecuperatie in aanmerking voor groenestroomcertificaten. Dat maakt dat de certificaten, zoals de Minaraad in 1999 al vreesde, een aanmoediging geworden zijn voor afvalverbranding. Er is in elk geval voldoende reden voor de nodige omzichtigheid met afvalverwerking, onder andere de gezondheidseffecten en de milieueffecten. Het is daarom goed om geen steun te geven aan dat soort van verbranding en het zeker niet als een duurzame oplossing voor milieu- of klimaatproblemen af te schilderen. Beweren dat de afvalverbrandingovens geen risico meer vormen voor de gezondheid is pertinent onjuist. Daarom is het beter geen groenestroomcertificaten af te leveren voor energie die in dat soort installaties wordt opgewekt.

Voorts is er de bijstook van biomassa in een aantal andere elektriciteitscentrales. Energie en bio-

massa vormen een belangrijk aandeel van de groene stroom. In 2007 was biomassa goed voor 55 percent van de groene stroom in Vlaanderen. Het aandeel van PV ('photovoltaics') en wind-energie is nog altijd heel klein. Om die reden is het belangrijk te waken over de kwaliteit van de biomassa, maar ook over de efficiëntie van de installaties waarin de biomassa verbrand wordt.

De VREG onderscheidt drie soorten biomassa, die in aanmerking komen voor groenestroomcertificaten. Op de eerste plaats is er de biomassa uit de verbranding van huishoudelijk afval. In acht op de tien huisvuilverbrandingsinstallaties in Vlaanderen wordt de organische fractie van het huisvuil verbrand. De tweede soort biomassa die groenestroomcertificaten krijgt, is de biomassa van gesorteerd of selectief ingezameld afval. In elektriciteitscentrales van Electrabel wordt biomassa gebruikt om bij te stoken. Volgens de VREG krijgt Electrabel in Vlaanderen groenestroomcertificaten voor verschillende vormen van bijstook van biomassafracties, onder meer de bijstook van olijpulp in de centrales Langerlo, Ruien, Rodenhuisen, Mol, de bijstook van houtstof in de centrales van Ruien en Langerlo, de bijstook van koffiedik in de centrales van Mol en Langerlo, de bijstook van slib in de centrale van Langerlo.

Het milieuvoordeel van dat soort bijstook is dat de verbranding van fossiele brandstoffen, concreter steenkool, voor een klein deel vervangen wordt door de verbranding van een biologische brandstof die CO₂-neutraal zou moeten zijn. Het grote nadeel is dat de bijstook als argument gebruikt wordt om verouderde steenkoolcentrales langer open te houden. De steenkoolcentrales van Electrabel zijn goed voor 10 percent van de totale CO₂-uitstoot in België.

Een extra probleem is natuurlijk de oorsprong van de biomassafracties, zeker als die niet uit eigen land afkomstig zijn. Tot slot is er ook het probleem van energie-efficiëntie. De centrale van Ruien, waar halfsnippers bijgestookt worden, heeft een rendement van nauwelijks 35 percent. Het is een verspilling om dergelijke kostbare, duurzame biomassa in dat soort installaties te stoken. Door via groenestroomcertificaten subsidies te geven aan de oude, afgeschreven, vervuilende en niet-efficiënte steenkoolcentrales, wordt de investering in nieuwe, echt duurzame productiecapaciteit, afgeremd. Groen! betreurt dat het ontwerp niet verder gaat dan het halveren van de groenestroomcertificaten voor dat soort activiteiten en installaties.

Een derde soort biomassa die groenestroomcertificaten krijgt, is biomassa afkomstig van landbouw en

bosbouw. Het gaat hier minder om afvalproducten, maar vooral om biomassa die als biobrandstof aangemaakt werd, zoals palmolie en koolzaadolie. Ook hier zijn er heel wat problemen met de oorsprong en de duurzaamheid.

De bedoeling van het voorstel is de toekenning van groenestroomcertificaten voor stroomproductie uit biomassa strikt beperkt te houden. Voor het verbranden van een gedeelte organisch-biologisch afval in huisvuil mogen dan geen certificaten meer worden uitgereikt. Voor de bijstook van biomassa wensen de indieners striktere duurzaamheids- en sociale criteria in andere centrales. Zo moet de biomassa zeker een positieve energiebalans hebben. Dat betekent dat de energie die het oplevert, hoger moet zijn dan de energie nodig om de biobrandstof aan te maken. De biomassa moet minstens CO₂-neutraal zijn. Om groenestroomcertificaten te krijgen, mag er ook geen coverbranding zijn in steenkoolcentrales die voor meer dan de helft werken met niet-hernieuwbare stoffen.

De verbranding van biomassa mag geen concurrentie betekenen voor de voedselvoorziening of de lokale energievoorziening in het land van herkomst. Voorts moet er respect zijn voor land- en mensenrechten van de lokale bevolking, geen vernietiging van ecosystemen zoals regenwouden, geen gebruik van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). De nieuwe lijst van duurzaamheidscriteria moet ervoor zorgen dat certificaten alleen uitgereikt worden aan groene stroom die aan alle voorwaarden van dat label beantwoordt. Momenteel valt immers ook niet echt duurzame stroom onder het label.

2.3. Toelichting door de heer Bart Martens namens de indieners van het voorstel van decreet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten onder de distributienetbeheerders betreft (Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 180911)

De heer Bart Martens verduidelijkt dat zijn voorstel van decreet over een probleem gaat dat deels onderzocht wordt door het ontwerp van decreet. Het ontwerp stelt een grens aan de kosten van aankoop van groenestroomcertificaten, geproduceerd met zonnepanelen, die gesolidariseerd kunnen worden. Het voorstel voert die grens niet in. De indieners denken samen met de sector van de zonnepanelen dat de plaatsing en de verdere ontwikkeling van de tech-

nologie van de zonnepanelen, kunnen ondervangen worden binnen de grens van de vijfpercentstijging van de distributienettarieven, die het ontwerp voorstelt.

De bedoeling van de vijf percent is te voorkomen dat distributienetbeheerders megaprojecten opzetten waarvan de kosten dan gespreid worden over alle collega's-netbeheerders. Het lid vraagt zich af of die zorg wel terecht is. Als hij goed geïnformeerd is, kunnen netbeheerders immers zelf geen initiatieven nemen op het vlak van productie van stroom. Voor de indieners was dus de grens, het plafond van de solidarisering, niet nodig. Misschien kan het wel een extra garantie zijn voor de consumenten dat de solidariteit niet zal leiden tot het uit de pan swingen van de distributienettarieven. De tarifaire impact ervan zal hoe dan ook beperkt blijven. De indieners engageren zich om hun voorstel van decreet in te trekken als het volledige pakket van het ontwerp goedgekeurd is door deze commissie.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. Tussenkoms van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* protesteert dat deze vier ontwerpen laat worden ingediend en snel moeten worden behandeld. Het ontwerp over de groenestroomcertificaten legt de langetermijndoelstellingen vast. Eigenlijk hadden die doelstellingen er al in 2006 moeten zijn. Over het ontwerp tot wijziging van het EPB-decreet heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een vernietigend advies uitgebracht.

De vier ontwerpen zijn mastodontontwerpen. Daar is op zich niets op tegen, maar ze zijn te laat ingediend. Nu moeten ze snel behandeld worden. Waarom heeft de minister gewacht tot de uiterste indiendatum? Zit daar een strategie achter?

De ontwerpen zijn ook door de adviesorganen gejaagd. Zowel de Raad van State als de SERV hebben nauwelijks voldoende tijd gekregen voor een onderbouwd advies. Nochtans valt er wel een en ander te vertellen over de ontwerpen. De SERV heeft bijvoorbeeld de EPB-regelgeving omstandig geëvalueerd, en de raad heeft dat in januari 2009 toegelicht in het parlement. De SERV heeft een aantal funda-

mentele bezwaren bij het gevoerde beleid. Zo stelde de raad vast dat het de regering ontbreekt aan een duidelijke visie op lange termijn. Tijdens de gedachtewisseling in deze commissie was de frustratie van de SERV duidelijk. Herhaaldelijk gaf de raad de kritiek dat hij van de regering en de minister nauwelijks feedback krijgt over zijn adviezen. Vorige ministers vertelden de SERV wel wat er met de adviezen gebeurde en waarom. Dat getuigt van respect, eerbied, ootmoed en volharding ten opzichte van adviesraden. Die raden worden trouwens gefinancierd door de gemeenschap en geven zinvolle adviezen.

Bij de aanpassing van het Elektriciteitsdecreet (groenestroomcertificaten) formuleert de SERV als belangrijkste opmerking dat de voorgestelde wijzigingen voorbijgaan aan de fundamentele discussie die moet gevoerd worden over het groenestroomcertificatenstelsel. Wat heeft de minister met die opmerking gedaan?

Hoe kunnen de parlementsleden in het kader van hun decreetgevende opdracht en zonder zelf in de plaats te treden van de uitvoerende macht, toetsen in hoeverre hetgeen voorligt, werkelijk bijdraagt tot een verbetering en verduidelijking van de regelgeving? Het ontwerp van Energiedecreet wijzigt immers een zestal andere decreten. Is dat echt een verbetering? De heer Van Humbeeck van de SERV heeft in het kader van de decreetsevaluatie, de energieregelgeving als modelvoorbeeld aangehaald van hoe het niet moet, dus als modelvoorbeeld van slechte regelgeving.

De heer Van Humbeeck had het toen in januari 2007 in de commissie Binnenlandse Aangelegenheden over een reparatiedecreet dat het Elektriciteitsdecreet voor de achttiende keer sinds de inwerkingtreding in 2000 wijzigde. Ook de sector weet niet meer goed waaraan zich te houden. De heer Van Humbeeck klaagde ook aan dat de SERV slechts vijf dagen kreeg om zijn advies te geven. Kortom, de regering heeft niets geleerd uit deze gedachtewisseling met de SERV over de wetgevingskwaliteit. Andermaal wordt het Elektriciteitsdecreet gewijzigd en andermaal kregen de SERV en de Raad van State slechts vijf werkdagen om een advies te formuleren.

De heer Peumans heeft in deze regeerperiode al herhaaldelijk aangedrongen dat de ministers bij elk ontwerp een tabel zouden bijvoegen waarin een

overzicht gegeven wordt van hoe omgegaan wordt met de adviezen. Minister Moerman en minister Vandenbroucke hebben dat elk een keer gedaan, dus slechts voor twee decreten in deze regeerperiode. De tabellen zijn nochtans ook belangrijk voor de toepassing en de interpretatie van de decreten, maar ze bieden vooral de parlementsleden duidelijkheid over welke adviezen al dan niet gevolgd zijn.

Energie en klimaat zijn meer en meer belangrijke issues in de samenleving, belangrijke wijzigingen horen dus niet holderdebolder op het einde van een regeerperiode te worden ingediend. De adviesorganen moeten serieus genomen worden. Het lid vraagt een duidelijk overzicht van wat gewijzigd werd ingevolge de adviezen van de SERV en de Raad van State en een motivatie waarom met bepaalde opmerkingen geen rekening werd gehouden.

2. Tussenkoms van de heer Eloi Glorieux

De heer *Eloi Glorieux* beaamt dat de snelle procedure van weinig respect voor het parlement getuigt.

2.1. Groenestroomdecreet

In het ontwerp van decreet over de organisatie elektriciteitsmarkt betreurt Groen! dat er voor de afvalverbranding en de bijstook van biomassa in steenkoolcentrales nog altijd groenestroomcertificaten worden afgeleverd. Dat komt neer op het subsidiëren van oude, obsoleete, vuile, inefficiënte steenkoolcentrales. Eigenlijk is dat een verspilling van kostbare biomassa. Sommige regeringsleden hebben op een vrijblijvende manier offshore windparken gepromoot. Ze hadden er beter aan gedaan de groenestroomcertificaten voor steenkoolcentrales af te schaffen. De certificaatwaarde voor bijstook is dan wel gehalveerd, maar het blijft een totaal onverantwoorde subsidiëring van oude, afgeschreven en inefficiënte steenkoolcentrales.

De gewijzigde groenestroomcertificaatwaarde voor fotovoltaïsche zonne-energie is begrijpelijk vanuit het oogpunt dat ingrepen niet overgesubsidieerd mogen worden. Anderzijds verwacht de sector toch voelbare gevolgen voor de twee komende jaren, vooral bij kleinere installateurs en kleine of middelgrote ondernemingen (kmo's). Het zijn net die bedrijven die fotovoltaïsche cellen installeren bij particulieren en net dat moet gepromoot worden. Het zou misschien beter geweest zijn om een verlaagde certificaatwaarde toe te kennen van 350 euro voor grote PV-installaties,

maar voor kleine installaties de 450 euro te bewaren. Althans tot de crisis over zijn hoogtepunt is.

Voor de kleine waterkrachtcentrales heeft Groen! een amendement ingediend op het eigen voorstel. Het lijkt de partij best een differentiatie in te voeren en niet alle kleine waterkrachtcentrales over één kam te scheren. Voor bepaalde installaties is een vistrap verplicht. De investeringskosten zijn dan veel hoger. Daarom is het beter voor de kleine waterkrachtcentrales zonder verplichte vistrap de certificaatwaarde op 125 euro per overgedragen certificaat te brengen en voor diegene met een verplichte vistrap op 250 euro.

Al bij al is het systeem van groenestroomcertificaten een goede zaak. Het Duitse systeem werkt bijzonder goed, maar het is niet zinvol het systeem nu volledig om te gooien. Dat zou het voor de sector alleen maar moeilijker maken. De sector krijgt met het ontwerp de nodige zekerheid. Om de doelstellingen groene stroom 2020 te realiseren, moet er dringend geïnvesteerd worden in de snelle realisatie van de smartgrids. Zo niet zal er groene stroom geproduceerd worden die moeilijk op het net kan worden geplaatst of waarvan de beheerders weigeren om ze op het net te plaatsen. Tegen wanneer denkt de minister dat de smartgrids gerealiseerd zullen zijn? Een timing zou de operatoren en de netwerkbeheerders immers tot actie aanzetten. Smartgrids zijn belangrijk om de groene stroom maximaal te laten renderen.

2.2. Energieprestatiedecreet

Het ontwerp van decreet over de energieprestaties bevat te weinig ambitieuze normen. Aan de toelichting van het voorstel van decreet over hetzelfde onderwerp, wenst het lid alleen maar de woorden van de heer Noels toe te voegen. Op het vlak van energie-efficiëntie is er nog een heel groot onaangeroerd energiepotentieel in België, de heer Noels betreurt de zwakte van de huidige regelgeving. “De overheid geeft wel al premies voor wie zijn huis isoleert maar zou ook moeten zorgen voor veel strengere normen om de burger mee te krijgen”, aldus de heer Noels. Het voorstel van Groen! gaat voor strengere isolatie- en EPB-normen.

2.3. Decreet Diepe Ondergrond

Het decreet betreffende de diepe ondergrond, de CO₂-opvang en -opslag, is een typische ‘end-of-the-pipe’-benadering die op zich geen realistische of

duurzame oplossing voor de CO₂-uitstoot biedt en zelfs in de plaats komt van oplossingen die wel effectief zijn. Het lid begrijpt dat vooral de steenkoollobby de illusie wil creëren dat het probleem wel zal opgelost geraken door CO₂ af te vangen en die dan ergens in de ondergrond te stoppen. In werkelijkheid is het gewoon pure oplichterij. De technologie bevindt zich slechts in een ontwerpstadium. Zelfs als bewezen wordt dat ze werkt en technisch haalbaar is, zullen dergelijke installaties pas binnen dertig jaar operationeel zijn. De opwarmingsproblemen zijn te dringend om zo lang te wachten. De Europese Commissie heeft zich overhaast voor de kar van de steenkoollobby laten spannen.

Opvang en opslag zouden hoe dan ook met grote energieverliezen gepaard gaan. Om de CO₂ van vier centrales op te vangen, is een vijfde centrale nodig om voldoende energie te leveren voor de opvang en de opslag. De ondergrondse opslag houdt op zich heel wat risico's in. Men gaat ervan uit dat zelfs een lekpercentage van amper 1 percent op lange termijn elke klimaatwinst teniet doet. Het is dus absurd een regeling uit te werken voor de opslag van CO₂ in de ondergrond. Daarmee draagt de regering bij aan de creatie van een illusie en aan de valse hoop op een oplossing. Hoeveel kost de realisatie van het ontwerp? Er zullen heel wat middelen besteed worden aan het zoeken en testen van sites. Die middelen kunnen niet geïnvesteerd worden in echt efficiënte maatregelen.

De aansprakelijkheid van de opslag zorgt voor problemen, die het lid doen denken aan de problemen met het radioactieve afval. In het ontwerp staat immers dat de verantwoordelijkheid voor een afgesloten opslaglocatie overgedragen wordt aan het Vlaamse Gewest. Ook bij radioactief afval blijft de kernindustrie verantwoordelijk tot het moment dat NIRAS het overneemt en het in de ondergrond steekt. Van dan af zullen de volgende generaties de kosten voor remediëren betalen. Eens een ondergrondse site met CO₂ gevuld en afgesloten is, wordt de aansprakelijkheid overgedragen aan de gewone burger, die op termijn zal opdraaien voor het falen van de technologie.

De hele CCS-constructie (carbon capture and storage) is zo prematuur dat ze in het beste geval over dertig jaar een oplossing zou kunnen bieden. Waarom moet nu al een regelgeving voor de ondergrondse opslag worden goedgekeurd? Het enige doel is de illusie scheppen dat het probleem opgelost is. De Europese Commissie heeft het beslist, maar het

is jammer dat de Vlaamse Regering die beslissing volgt.

3. Tussenkoms van de heer Bart Martens

3.1. *Energieprestatiedecreet*

De heer *Bart Martens* wijst erop dat de energiepeilen vastgelegd worden in een besluit en dus vandaag niet besproken worden. Sp.a zou ook graag verder gaan, zeker voor het E-peil van de kantoorgebouwen. Vlaanderen volgt de strengere normering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet, en evenmin de studies van het WTCB. Sp.a zou de normen graag op een voorspelbare en systematische manier aanscherpen. Dat gebeurt niet maar vormt evenmin het onderwerp van deze bespreking.

De softwareprogramma's ter berekening van de E-peilen verschillen naargelang het gewest. Dat maakt het de dienstverleners niet gemakkelijk. Ook over de afstemming daarvan is al uitvoerig gesproken. Maar ook dat aspect wordt geregeld in besluiten en is dus vandaag niet aan de orde.

De mogelijkheid van lokale besturen om een strenger E-peil voor gebouwen op te leggen, is wel aan de orde. Soms is dat te rechtvaardigen, bijvoorbeeld als er op bepaalde plaatsen compacter wordt gebouwd of er een mogelijkheid bestaat om aan te sluiten op een stadsverwarmingsnet, op een collectieve warmtepomp of op een collectief systeem van warmtekrachtkoppeling. Dan is het immers mogelijk om met dezelfde kosten strengere E-peilen te respecteren. Uit het advies van de Minaraad blijkt dat zelfs de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) daarvoor gewonnen is.

Deskundigen zijn het er niet over eens of gemeenten volgens het huidige ontwerp strengere normen kunnen hanteren. Het lid stelt alleen maar vast dat het vorige week goedgekeurde decreet op de ruimtelijke ordening wel degelijk de mogelijkheid biedt om via stedenbouwkundige verordeningen strengere energieprestaties op te leggen, zelfs tot en met de aanleg en de verplichte aansluiting op collectieve energienetten. Kortom, er is grote juridische verwarring of steden en gemeenten strengere normen kunnen opleggen, al dan niet gebiedspecifiek. Het lid betreurt het dat die onduidelijkheid niet weggewerkt wordt. Het zal allicht de rechtbank zijn die dan uitmaakt of gemeenten strenger kunnen zijn of niet.

Het aantal categorieën, dat zich als EPB-verslaggever kan laten erkennen, is uitgebreid. Dat is een goede zaak. Er zullen immers heel wat mensen nodig zijn om EPB-verslagen te maken voor nieuwbouw en vernieuwbouw maar ook om energieprestatiecertificaten af te leveren.

3.2. *Groenestroomdecreet*

Het is zeer positief dat het groenestroomontwerp langetermijnperspectief geeft aan de sector van de groene stroom door groenestroomdoelstellingen vast te leggen tot en met het jaar 2020. Het regeerakkoord bepaalt dat die al in 2006 en tot 2018 moesten worden vastgelegd. De verklaring van de minister dat de regering gewacht heeft om rekening te houden met het Europese energie- en klimaatpakket en de doelstellingen voor België, volstaat. Het is ook goed dat de regering zich bij het vastleggen van de doelstellingen heeft gebaseerd op het proactief scenario dat VITO heeft uitgetekend. De regering gaat zelfs nog iets boven de meest ambitieuze doelstellingen: 13 procent op het grondgebied van het Vlaamse Gewest dus zonder de offshore-capaciteit. Als ook de elektriciteit uit offshore wordt in rekening gebracht, kan dit ervoor zorgen dat de volledige stroombehoefte van de gezinnen gedekt wordt door Vlaamse groenestroomproductie.

Het is goed dat de groene stroom uit steenkool gehalveerd is. De riante vergoeding van groenestroomproductie door steenkoolcentrales was immers niet meer te verantwoorden. De kostprijs van de bijstook is zeer laag, maar de goedkope groenestroomproductie kon men wel zeer duur op de markt van de groenestroomcertificaten verkopen. Dat leverde Electrabel gigantische winsten op die niet in verhouding stonden tot de reële kostprijs van de bijstook van biomassa in steenkoolcentrales. Met de halvering worden dergelijke zogenaamde meevalwinsten weggewerkt. Het steunniveau sluit beter aan bij de reële kosten voor bijstook.

Biomassa kan ook gebruikt worden in warmtekrachtkoppeling, maar dat neemt niet weg dat de steenkoolcentrales er nog altijd zullen staan. Door de halvering zullen de centrales niet meer enkel dankzij de bijstook economisch rendabel blijven. Anderzijds blijft er nog een prikkel om in de bestaande centrales steenkool te substitueren door biomassa. Op langere termijn kunnen centrales met dergelijk lage energetische rendement, niet open blijven. De halvering van de certificaten van bijstook leidt in ieder geval tot een

impliciete stijging van de doelstelling met ongeveer 1,2 procent.

Het zou kunnen dat de doelstellingen niet toereikend zijn om de Europese ambities waar te maken. De doelstellingen worden uitgedrukt in percentages van stroomleveringen. Als er een enorme terugval is in het stroomverbruik, krijgt derhalve ook de markt van de groenestroomcertificaten klappen. In die gevallen bepaalt het ontwerp dat de doelstellingen kunnen worden opgekrikt. Dat is nogmaals een garantie dat de markt voor groene stroom overeind zal blijven.

De minimumsteun voor sommige vormen van groenestroomproductie wordt opgetrokken, voor andere verminderd. Die aanpassingen zijn het gevolg van de onrendabele toppen die de studie van VITO blootgelegd heeft. Sp.a vindt het goed dat de minimumstroom voor windenergie op land opgetrokken wordt van 80 naar 90 euro per megawattuur. Daarenboven valt de verplichting voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan om windmolens te plaatsen in landbouwgebied, weg. Beide maatregelen kunnen een boost geven aan de investeringen in windtechnologie in landbouwgebied.

Het is goed dat er alleen maar subsidies meer gegeven worden aan zonnepanelen op geïsoleerde daken. Investerings in dakisolatie leveren meer CO₂- en energiebesparingen op dan wat met gelijke investeringen in zonnepanelen kan gerealiseerd worden. Zonnepanelen vormen het sluitstuk van een energiezuinige woning.

De steun voor zonnepanelen vermindert tot 350 euro per megawattuur in 2010, maar daalt verder tot in het jaar 2020. De 350 euro is zeker te verantwoorden, dat bewijst de studie over de onrendabele toppen. De daling lijkt dan wel aanzienlijk, maar de rendabiliteit blijft ongewijzigd, ook ten gevolge van de wijziging in de federale belastingsteun. De federale herstellwet bepaalt immers dat het belastingkrediet in drie jaar kan worden afgeschreven, voorheen was dat één jaar, of als met voorschot- en saldofactuur werd gewerkt, twee jaar. Het degressieve traject houdt rekening met die federale maatregel en gaat oversubsidiëring tegen.

Het is wel jammer dat de federale overheid die toch met serieuze begrotingstekorten kampt, voor een verruiming van de fiscale aftrek heeft gekozen en niet ingegaan is op het aanbod van de Vlaamse Regering om de gewesten alle belastingsmaatregelen die te

maken hebben met energie en groene stroom te laten overnemen. Dan had Vlaanderen met een gewestelijke premie de investeringsteun kunnen leveren. Die premie zou ook onmiddellijk uitgekeerd worden en niet na anderhalf jaar, bij de afrekening van de personenbelasting. De premie zou dan ook voor niet-belastingsplichtigen gelden, en eventueel zelfs voor kmo's. De sector zelf is het eens met de nieuwe regeling en wil de consument ervan overtuigen dat investeren in zonnepanelen ook na 2009 rendabel blijft.

De contractueel gegarandeerde steun voor stroom uit zonnepanelen die de netbeheerders aan de consument verschaffen, kan voor sommige netbeheerders die een onevenredig aandeel van dergelijke installaties in hun werkingsgebied staan hebben, tot onevenredige kostenstijgingen van de nettarieven leiden. In praktijk zorgde dat voor een zekere terughoudendheid bij een aantal netbeheerders om projecten aan te sluiten. Het is belangrijk die kosten te verdelen over alle netbeheerders. De heer Martens heeft daarover samen met de heer Sannen een voorstel van decreet ingediend (het voorstel van decreet van de heren Ludo Sannen en Bart Martens houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten onder de distributienetbeheerders betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1809/1*)). Dat voorstel nam de aanbeveling van de VREG over om de solidarisering onbeperkt te laten doorwerken. Het ontwerp kiest voor een beperkte herverdeling tot het punt waarop die herverdeling leidt tot een stijging van de nettarieven met 5 percent. De indieners van het voorstel zijn van mening dat binnen die 5 percent de meest ambitieuze sectorplannen voor het plaatsen van zonnepanelen kunnen worden gerealiseerd.

Op de milieubeurs Ifest hebben de BelPV, de federatie van de zonnepaneelproducenten en de Organisatie voor Duurzame Energie een ambitieus plan ontvouwd om tegen 2020 een geïnstalleerd vermogen van 700 megawatt aan zonnepanelen te hebben. Dat is het vijftigvoudige van 2007. Met het degressieve traject voor steun aan zonnepanelen, dat gelijkloopt met het verminderen van de reële productieprijs, zou dat in hun berekeningen 1 percent van de eindverbruikersprijs bedragen. De distributienetkosten bedragen een derde van de totale prijs, dus het ambitieuze plan van 700 megawatt kan binnen de grenzen van het solidariseringsstelsel gerealiseerd worden. De solidarisering kan dus in bepaalde gebieden, bijvoorbeeld in de haven van Antwerpen, een aantal projecten deblokkeren.

3.3. *Gecoördineerd Energiedecreet*

Het ontwerp van Energiedecreet heeft blijkbaar veel indruk gemaakt op de heer Peumans omdat het zo dik is. De reden is dat het ontwerp een codificatie is van bestaande decreten. Het bevat echt niet veel nieuw beleid. Eigenlijk was het de bedoeling om geen nieuwe maatregelen door te voeren. Hier en daar is daar wel tegen gezondigd maar het zijn geen belangrijke beleidswijzigingen. Dat neemt niet weg dat er allicht volgende regeerperiode aan geschaafd moet worden. Er zal immers behoefte zijn aan een regelgevend kader voor de slimme meters en de slimme netten. Het Instituut Samenleving en Technologie (IST) merkt op dat voor kleinere slimme netten met decentrale productie, een ander regelgevend kader nodig zal zijn. Ook de Esco's, de Energy Saving Companies, die tegelijk als producent, leverancier en netbeheerder optreden, zullen op kleine schaal moeten worden erkend.

Eerder deze week was er een congres over afvalbeleid. Daar werd het parlement gevraagd een regelgevend systeem uit te werken voor het ondersteunen van groene warmte. De meeste verbrandingsovens produceren ondertussen groene stroom, maar slechts enkele gebruiken de restwarmte. IVAGO in Gent bijvoorbeeld gebruikt de restwarmte voor het verwarmen van het universitaire ziekenhuis van Gent maar wordt daar niet voor gesubsidieerd. Nochtans staat dat in de beleidsnota.

Het ondersteuningsstelsel van groene warmte is nog niet geoperationaliseerd, hoewel het Gasdecreet een kapstokje ervoor bevat. De sector vraagt zich wel af of dat het juiste kapstokje is. Dat is werk voor de volgende regeerperiode.

3.4. *Decreet Diepe Ondergrond*

De heer Bart Martens deelt de reserves van de heer Glorieux bij het afvangen en het opslaan van CO₂. Dat neemt niet weg dat de CO₂-opslag een onderdeel vormt van het Europese energie- en klimaatpakket en dat Vlaanderen daar een eigen beleidskader voor moet ontwikkelen. De technologie van mijnogas- en methaangaswinning is wel beloftevol. Een aantal steenkoolmijnen lekt misschien wel methaan en dat draagt bij tot de opwarming van de aarde. De global warming potential van methaan is groter dan van CO₂. Een decretaal kader voor die technologie is dus nodig. Betaalbare en technisch haalbare CO₂-berging

zal allicht te laat komen. Volgens de memorie van toelichting zal dat onderwerp zijn van verder onderzoek. De private actoren die opslagmogelijkheden voor CO₂ zoeken, hebben niet echt Vlaanderen voor ogen. Andere lidstaten maken gretig gebruik van de Europese subsidies voor proefprojecten, Vlaanderen niet. Sommige lidstaten hebben drooggevalle olie- en aardgasvelden ter beschikking waar het gemakkelijker is CO₂ in op te slaan. Het is economisch rendabeler om de eventuele Vlaamse opslagmogelijkheden voor gasvormige producten in te zetten voor aardgasopslag. Het ontwerp biedt dus een minimaal kader voor de omzetting van de Europese wetgeving, en maakt een aantal proefprojecten op het vlak van mijn- en methaangaswinning in de Kempen mogelijk.

4. Tussenkoms van de heer Pieter Huybrechts

De heer *Pieter Huybrechts* merkt op dat de vier ontwerpen samen bijna 1500 bladzijden in beslag nemen. Instanties zoals de Minaraad en de SERV, de Raad van State, de VREG, Eandis en Elia hebben talrijke opmerkingen gemaakt en adviezen geformuleerd. Wat heeft de Vlaamse Regering met die opmerkingen en adviezen gedaan? Ook het feit dat de ontwerpen het parlement op het einde van de regeerperiode door de strot geduwd werden, is bezwaarlijk goed en ernstig werk te noemen.

5. Antwoorden van de minister

Minister *Hilde Crevits* heeft gewacht op de Europese groenestroomdoelstellingen om de Vlaamse te bepalen, sommige aspecten bij besluit, sommige in het ontwerp. Hetzelfde geldt voor de opbrengststeunmaatregelen. Na grondige besprekingen en talrijke adviezen liggen de steuntrajecten nu vast.

Voor de wijziging van het Energieprestatiedecreet verwijst de minister naar artikel 8 van het EPB-decreet dat een periodieke evaluatie voorschrijft. In 2004 was dat beperkt tot de EPB-eisen zelf, in 2006 moesten ook de procedures en de administratieve lasten geëvalueerd worden. In het decreet staat dat de Vlaamse Regering vanaf de inwerkingtreding van het decreet minstens om de twee jaar de berekeningsmethode van de energieprestaties, de op te volgen procedures, de EPB-eisen en de administratieve lasten zal evalueren. De minister zegt dat er vier studies en een benchmark aan gewijd zijn. De evaluatie is dus gron-

dig geweest. De minister verwijst naar de toelichting bij het ontwerp maar ook naar haar antwoorden op de vele vragen om uitleg.

De wijziging is geen koerswijziging. De decretale aanpassingen zijn gebaseerd op de vier studies. Een betere beoordeling van de berekeningsmethode, de procedures, de EPB-eisen, de administratieve lasten, komen aan bod. In het decreet van 18 juli 2008 zijn er al een aantal wijzigingen doorgevoerd, onder andere om technische ingenieurs de mogelijkheid te bieden als verslaggever op te treden en om een rechtsgrond te bieden voor de rol van notarissen bij de handhaving. De bijstellingen zijn dus het gevolg van een leerproces. Het ontwerp bevat zes wijzigingen.

Het SERV-advies telt meer dan 100 bladzijden, daarvan hebben er slechts zes betrekking op de wijzigingen van het EPB-ontwerp. Voor het overige gaat het advies vooral in op een aantal aspecten van het besluit. De Vlaamse Regering heeft zowel het ontwerp van decreet als het besluit goedgekeurd. In een nota van elf bladzijden aan de Vlaamse Regering wordt uitvoerig ingegaan op het advies van SERV en Minaraad, die het niet altijd met elkaar eens zijn. De minister engageert zich deze nota aan het verslag toe te voegen (zie bijlage).

De adviezen maken onder meer opmerkingen over de meldingsplicht. Aan al die opmerkingen, op één na, is tegemoetgekomen in het goedgekeurde besluit. Ook in het decreet houdende de milieu- en stedenbouwkundige vergunning is een bepaling aangepast aan de adviezen. De termijn van acht dagen voor het indienen van de startverklaring wordt geschrapt. De SERV aanvaardt die schrapping maar vraagt om tegelijk met de startverklaring ook de mededeling van de start van de werken en de bouwmelding te laten plaatsvinden. De regering vraagt voor dergelijke bijstellingen te wachten op de bevindingen van de Urbain 2, een gezamenlijk project van het Vlaamse Gewest en de Federale Overheidsdienst Financiën over de digitale bouwaanvragen. Met de suggestie van de SERV wordt rekening gehouden bij de evaluatie in 2010.

De SERV stemt in met de toelating van een gediplomeerde werknemer van een rechtspersoon tot de rol van verslaggever maar vraagt om ook interieurarchitecten en energiedeskundigen toe te laten. De richtlijn legt een aantal kwalificaties vast. In het Vlaamse Gewest is dat vertaald in termen van diploma's, dat is grondwettelijk bevestigd en terug te vinden bij

de ingenieurs- en architectenopleidingen. Die regeling geldt echter niet voor de beroepsgroepen die de SERV aanduidt, dus die kunnen onmogelijk toegelaten worden.

De informatieplicht wordt uitgebreid ten aanzien van de verslaggever. De gegevensoverdracht en de verslaggeving zelf worden bevorderd. Dat heeft geen gevolgen voor de aansprakelijkheid van de verslaggever. Die blijft decretaal beperkt tot het waarheidsgetrouw rapporteren. In antwoord op een vraag van de SERV, bevestigt de minister dat er geen afzonderlijke boete komt. De architect moet immers instaan voor het ontwerp en het toezicht op de werkzaamheden.

Bij de aanpassingen aan de bijlagen heeft de SERV geen bemerkingen, wel vraagt hij samen met de Minaraad dat de Vlaamse Regering gemachtigd wordt om bepaalde partijen, namelijk de gemeenten toe te staan om zelf EPB-eisen of EPB-peilen op te leggen. Dat staat tegenover het pleidooi voor eenvoudigheid tussen de gewesten. Noch de gemeente, noch het Vlaams Energieagentschap (VEA) zijn daar grote fan van. Wel zal de VVSG de gemeenten enquêteren over hun interesse in een aanpassing bij een volgende ronde. De minister heeft de antwoordnota aan de SERV bezorgd en kreeg van de raad een schriftelijke dankbetuiging voor die repliek.

De heer Marc Dillen, directeur-generaal van de Vlaamse Confederatie Bouw (VCB) en voorzitter van de commissie Hout en Bouw van de SERV, bevestigt dat het advies van de SERV niet aan de sector voorgelegd is. Hij heeft schriftelijk bevestigd dat hij 100 percent achter de aanpak zoals voorbereid door het Vlaams Energieagentschap staat. Mevrouw Masschelein, bestuurslid van de Bouwunie, heeft bevestigd dat de commissie Milieu en Economie van de SERV die belast is met de voorbereidingen van de adviezen, de aanbevelingen en de studies over milieu en natuur, de evaluatie behandeld heeft. De waarnemend administrateur-generaal van het VEA heeft nogmaals bevestigd dat er meermaals overlegd is met de Bouwunie, met de VCB, met de Vlaamse Architectenorganisatie (NAV), met de Organisatie van Raadgevende Ingenieurs (ORI), met VVSG. Kortom een tekort aan overleg is een onterecht verwijt.

De frustratie schuilt allicht in het feit dat de vorige regering de SERV geen advies heeft gevraagd. Een aantal punten van kritiek dateren van die periode en worden nog steeds herhaald. In de nota aan de Vlaamse Regering maakt de minister duidelijk welke adviezen gevolgd zijn en hoe bepaalde opmerkingen weerlegd zijn.

Minister Hilde Crevits wijst erop dat de groenestroomcertificaten voor bijstook in de steenkoolcentrales gehalveerd worden. Dat is bovendien iets wat bij besluit en niet in het ontwerp geregeld wordt.

De onrendabele toppen zijn uitgebreid bestudeerd. Daaruit is de gegarandeerde steun gedistilleerd die nodig is om de meerkost te vergoeden. Het systeem van de groenestroomcertificaten op zich is niet in vraag gesteld. De keuze voor dat systeem is trouwens herbevestigd in het begin van de regeerperiode. Een totaal nieuwe regeling is helemaal niet in het belang van de sector.

Uit het onderzoek blijkt dat de onrendabele top bij grote installaties hoger ligt. Dat betekent dat 350 euro (verlaagde certificaatwaarde) dichter bij de absoluut onrendabele top zit voor de grote installaties dan voor de gezinnen. Meer geven aan gezinnen, zoals de heer Glorieux voorstelt, zorgt dus voor een omgekeerde beweging.

De sector, bij monde van BelpV, is tevreden over de nieuwe regeling voor groenestroomcertificaten die de rendabiliteit van investeringen in fotovoltaïsche cellen behoudt. Gecombineerd met de federale maatregel is het nieuwe tarief zeker even rendabel als de 450 euro. Daarenboven was voorheen niet duidelijk op welke manier de aftrek moest gebeuren.

Het is de ministeriële ambitie dat de zonnepanelen standaard worden tegen 2020. Ze zouden dan niet meer mogen kosten dan andere energiebronnen.

Ook voor de waterkracht heeft de minister zich gebaseerd op de studie van de onrendabele toppen. Als in een volgende evaluatieronde blijkt dat differentiatie nodig is, kan die nog ingevoerd worden, maar nu was er geen aanleiding toe.

De aansluitingen voor de smartgrids zouden snel moeten kunnen in Sint-Katelijne-Waver, in de Noorderkempen, in Roeselare, hoewel op de laatste plaats nog geen acuut probleem is.

De heer Glorieux mag dan de EPB-regeling te weinig ambitieus vinden, de sector is die mening niet altijd toegedaan. De SERV vindt de regeling te verregaand, de VCB is het ermee eens, de Minaraad wil verder gaan. De minister heeft een evenwicht gezocht tussen haalbaar en betaalbaar.

De EPB-regeling is op twee jaar tijd ingeburgerd geraakt. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is inderdaad strenger en hanteert E90. Vlaanderen

voert volgend jaar E80 in maar Brussel gaat het jaar erna naar E70. Dat neemt niet weg dat Vlaanderen de ambitie heeft om op termijn op gelijke hoogte te komen, daarover zijn er ook gesprekken. Nu al de E90-norm hanteren, vormde vooral een probleem in de sociale huisvesting.

Het klopt dat CO₂-opslag een 'end-of-the-pipe'-benadering is. Het was enkel de bedoeling de richtlijn om te zetten. Zoals in veel aangelegenheden zijn er believers en non-believers, maar Vlaanderen moet het kader vastleggen. Er gebeuren echter voorlopig nog geen investeringen. Als iemand onderzoek wil doen, kan hij een aanvraag indienen. De volgende regering zal dan beslissen om er al dan niet geld in te investeren. Europa heeft heel wat middelen veil om verder onderzoek te stimuleren.

Solidarisering was nodig, want er waren heel wat problemen.

Het ontwerp houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid is inderdaad omvangrijk. De codificatie zorgt er wel voor dat het totale volume van de decreten vermindert. De samenvoeging is heel wat minder dik dan alle afzonderlijke decreten samen. De codificatie is nodig, het aangekondigde amendement dient om het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts en de heren Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwkerke houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1*) in de codificatie in te voegen.

6. Replik van de heer Bart Martens

Het verheugt de heer Bart Martens dat Vlaanderen afstemming zoekt met Brussel voor de E-peilen van de gebouwen. Gemeenten toestaan om strengere normen op te leggen is van een andere orde. Dat is het toestaan van een voorloperbeleid. De afstemming van de gewestelijke maatregelen is van belang om de federale ondersteunende maatregelen in het kader van de fiscaliteit daarop te kunnen afstemmen. Vandaag heerst de absurde situatie dat men 40 percent van de investeringen in dakisolatie kan aftrekken van de belastingen terwijl die isolatiedikte volgens de Brusselse wetgeving onvoldoende is om het daar geldende E-peil te halen. De gewestelijke overheid geeft dus een boete voor zes centimeter dakisolatie, terwijl de investering voor 40 percent kan worden gecrepeerd via de belastingen. Dat is absurd. Zo lang de federale overheid haar bevoegdheden wil usurperen

en geld wil uitgeven voor maatregelen ter stimulering van de energiebesparing, sinds lang een gewestbevoegdheid, worden de minimale E-peilen best op elkaar afgestemd.

De 350 euro voor PV is voor gezinnen een rendabel ondersteuningsniveau. Voor kmo's leunt dat veel dichterbij de onrendabele top. Het is zelfs twijfelachtig of dergelijke investeringen voor kmo's nog rendabel blijven. Het ontwerp legt dan wel een degressief pad op om tegen 2020 zonder steun de technologie op eigen benen te laten staan. Dat loopt ook gelijk met de daling in de leercurve: de panelen worden sneller goedkoper dan de subsidies afnemen. Het is niet zeker dat die daling tot 2020 zal aanhouden, daarom benadrukt het lid nogmaals het belang van de evaluatiemomenten. Die moeten ervoor zorgen dat de steun via groenestroomcertificaten de technologie te allen tijde rendabel houdt.

Minister *Hilde Crevits* repliceert dat CO₂ onder de gewestelijke bevoegdheid leefmilieu valt. Het staat de heer Magnette vrij dat te beweren in *La Libre Belgique*, zo lang hij zich op Europese bijeenkomsten maar aan het Belgische standpunt houdt.

III. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET VAN DE HEER PATRICK LACHAERT, MEVROUW TINNE ROMBOUTS EN DE HEREN BART MARTENS, PATRICK DE KLERCK, ERIK MATTHIJS EN ANDRÉ VAN NIEUWKERKE HOUDENDE WIJZIGING VAN HET REG-DECREET VAN 2 APRIL 2004, WAT DE UITBREIDING TOT LUCHTVAARTACTIVITEITEN BETREFT (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1*)

1. Toelichting door mevrouw Tinne Rombouts

Mevrouw *Tinne Rombouts* zegt dat het voorstel van decreet houdende wijziging van het REG-decreet, wat de uitbreiding van de luchtvaartactiviteiten betreft, ook in een amendement zal verwerkt worden, om het uiteindelijk in het gecoördineerd Energiedecreet te integreren.

Dit voorstel van decreet dient ter omzetting van de richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 19 november 2008 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG met de bedoeling om ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de

regeling voor handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap. Die richtlijn is gepubliceerd op 13 januari 2009 en trad in werking op 2 februari 2009. Het artikel 2 van de richtlijn bepaalt dat de lidstaat de nodige wettelijke en bestuursrechterlijke bepalingen in werking doet treden tegen 2 februari 2010 om aan die richtlijn te voldoen. De omzetting is uiterst dringend omdat er in de eerste helft van 2009 reeds verplichtingen voortvloeien uit de richtlijn.

De richtlijnen inzake monitoring en rapportering van CO₂-emissies en tonkilometergegevens (MRV Guidance), in het kader van CO₂-emissiehandel door luchtvaartexploitanten, die op 26 februari 2009 werden goedgekeurd door het Climate Change Committee, bepalen dat vliegtuigexploitanten vóór 31 augustus 2009 aan een aantal verplichtingen moeten voldoen. Zo zijn ze verplicht een monitoringplan voor CO₂-emissies in te dienen bij hun bevoegde autoriteit. Op basis daarvan worden de te veilen emissierechten per lidstaat bepaald. Vliegtuigexploitanten moeten ook een monitoringplan voor tonkilometergegevens indienen bij hun bevoegde autoriteit, als ze aanspraak willen maken op gratis emissierechten voor het jaar 2012 en voor de daaropvolgende periode van 2013 tot 2020.

Het is dus van groot belang dat er tijdig nationale wetgeving van kracht is om het indienen van monitoringplannen tegen 31 augustus 2009 juridisch te kunnen afdwingen. De vliegtuigexploitanten moeten ook tijdig geïnformeerd worden door hun bevoegde autoriteit. Wetgeving is ook van belang voor een tijdige organisatie van de verificatiemarkt. Als aan die voorwaarden niet voldaan is, kan de overheid dus opbrengsten uit de te veilen emissierechten mislopen en vliegtuigexploitanten ontvangen een kleiner aantal gratis emissierechten dan ze normaal te verwachten hebben volgens de richtlijn.

Gezien het belang van een correcte en tijdige uitvoering van de diverse elementen door de doelgroepen, wordt er een administratieve geldboete ingevoerd die afgestemd is op de Nederlandse ontwerpwetgeving. Het recht op informatie uit de stukken die leiden tot de geldboete en de mogelijkheid op een mondeling verweer, vormen onderdelen van het voorstel.

Voor de toewijzing van de administratieve opvolging van de verschillende vliegtuigexploitanten aan de gewesten, wordt voorgesteld om de richtlijn te respecteren en bijgevolg het criterium te gebruiken van artikel 18 bis, §1b, van de richtlijn 2008/101/EG, voor de

verdeling van de niet-Europese vliegtuigexploitanten tussen de diverse EU-lidstaten. Daarom wordt in de regelgeving van de drie gewesten een paragraaf opgenomen die inhoudt dat de verantwoordelijke overheid in België voor een luchtvaartmaatschappij, diegene is aan wier luchthavens de meeste emissies worden toegekend. Die overheid is dan verantwoordelijk voor de administratieve opvolging van alle emissies van die luchtvaartmaatschappij. Zo wordt de Europese richtlijn op een correcte en snelle manier omgezet.

Het is de bedoeling om deze regeling te integreren in het (gecoördineerd) Energiedecreet. Daarom wordt het voorstel van decreet ook als amendement bij het Energiedecreet ingediend.

2. Bespreking

De heer *Jan Peumans* vraagt of dit oorspronkelijk een ontwerp is dat omgezet is in een voorstel van decreet. Is er een juridisch advies over opgesteld? Klopt het dat het voorstel snel moet behandeld worden om de datum van 31 augustus te halen? Hoe staat het met de monitoring door de administratie van allerhande verplichtingen onder meer de Europese? De meerderheid verricht hier knap legistiek werk. Het lid krijgt meer en meer respect voor de deskundigheid van bepaalde leden van de meerderheid. De verklaring is allicht dat de voorstellen eigenlijk ontwerpen zijn. Het lid vraagt tot slot om het aangekondigde amendement te kunnen inkijken.

De heer *Pieter Huybrechts* beaamt dat ontwerpen omgezet worden in voorstellen onder meer om het advies van de Raad van State te vermijden. Wat denkt de meerderheid eigenlijk zelf over die handelwijze? Als de oppositie dergelijke trucs zou uithalen, zou ze buiten gegooid worden.

De heer *Eloi Glorieux* vraagt de indieners waarom ze dit voorstel van decreet niet eerder ingediend hebben. Dat getuigt niet van goed bestuur. Hij betreurt de overhaaste werkwijze waarbij amendementen toegelicht worden zonder dat deze amendementen ingediend zijn en waarbij over voorstellen gestemd moet worden zonder dat er adviezen van belangrijke instanties ingewonnen zijn. In normale omstandigheden zouden er over deze voorstellen en ontwerpen hoorzittingen gevraagd worden.

De heer *Jan Peumans* vraagt hoe ver het staat met de nationale wetgeving die van kracht moet zijn op

31 augustus om het indienen van monitoringplannen juridisch te kunnen afdwingen. Wie is de bevoegde autoriteit die de vliegtuigexploitanten moet informeren? Wie organiseert de verificatiemarkt en hoe gebeurt dat? Zo kan het lid nog honderd vragen stellen, maar zijn cruciale vraag is waarom het ontwerp van decreet omgezet is in een voorstel van decreet.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat zijzelf met een probleem geconfronteerd werd. De Europese Gemeenschap heeft pas op 2 februari 2009 een en ander gepubliceerd in het publicatieblad. Bepaalde effecten zijn gepland voor augustus. Om dat tegen die datum geregeld te krijgen, was het nodig een voorstel van decreet in te dienen. Al in de eerste helft van dit jaar vloeien er verplichtingen uit voort voor de vliegtuigexploitanten. Het voorstel van decreet maakt het mogelijk het monitoringplan op te maken en duidt aan wie in de Vlaamse administratie daarvoor verantwoordelijk is. Het monitoringplan is dus nodig om uit de startblokken te schieten. Dat is de reden waarom dit als een voorstel van decreet bij het parlement ingediend is.

Mevrouw *Tinne Rombouts* antwoordt dat het voorstel van decreet initieel ingediend was bij de commissie voor Leefmilieu omdat de bevoegde autoriteit de afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie is. Bij die afdeling moeten de CO₂-plannen ingediend worden. Zij geeft informatie aan de vliegtuigexploitanten.

De overheid organiseert de verificatiemarkt via het bestaande Vlaams Verificatiebureau.

De heer *Bart Martens* merkt op dat federaal minister Paul Magnette in *La Libre Belgique* van 18 maart 2009 beweert dat het aan de federale overheid is om CO₂-rechten toe te kennen, het Vlaamse Gewest zou met andere woorden zijn bevoegdheden overschrijden. Is dat al op het Overlegcomité ter sprake gekomen? Zal tegen het voorstel van decreet houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft, een belangenconflict ingeroepen worden?

Minister *Hilde Crevits* repliceert dat CO₂ onder de gewestelijke bevoegdheid leefmilieu valt. Het staat de heer Magnette vrij dat te beweren in *La Libre Belgique*, zo lang hij zich op Europese bijeenkomsten maar aan het Belgische standpunt houdt.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING, REFLECTIETERMIJN EN STEMMINGEN

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij de diverse artikelen van de verschillende ontwerpen.

De commissie beslist bij tweederde meerderheid van de aanwezig leden, dat er geen reflectietijd en reflectienota's zullen zijn.

Het voorstel van decreet van de heren Rudi Daems en Eloi Glorieux tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006, wat de isolatienormen betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1895/1*) wordt met negen stemmen bij drie onthoudingen verworpen.

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2006 houdende eisen en handhavingsmaatregelen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen en tot invoering van een energieprestatiecertificaat en tot wijziging van artikel 22 van het REG-decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2162/1*) wordt met negen stemmen bij drie onthoudingen aangenomen.

Het voorstel van decreet van de heren Ludo Sannen en Bart Martens houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de verdeling van de kosten van de aankoopverplichting groenestroomcertificaten onder de distributienetbeheerders betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1809/1*) wordt ter zitting door de indieners ingetrokken.

Het voorstel van decreet van de heren Eloi Glorieux, Rudi Daems, Jos Stassen en Jef Tavernier en de dames Vera Dua en Mieke Vogels houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de criteria voor groene stroom betreft (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2119/1*) wordt met twaalf stemmen verworpen.

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2163/1*) wordt met negen stemmen bij drie onthoudingen aangenomen.

Het ontwerp decreet betreffende de diepe ondergrond (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2164/1*) wordt met negen stemmen bij drie onthoudingen aangenomen.

Het voorstel van decreet van de heer Patrick Lachaert, mevrouw Tinne Rombouts en de heren

Bart Martens, Patrick De Klerck, Erik Matthijs en André Van Nieuwerkerke houdende wijziging van het REG-decreet van 2 april 2004, wat de uitbreiding tot luchtvaartactiviteiten betreft (*Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 2184/1) wordt met negen stemmen bij drie onthoudingen aangenomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

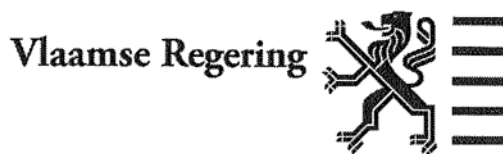
Bart MARTENS

Marc VAN DEN ABELEN

BIJLAGE:

Nota aan de Vlaamse Regering – EPB-regelgeving – adviezen SERV en Minaraad

VR 2009 2301 DOC.0077

DE VLAAMSE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

Nota aan de leden van de Vlaamse Regering

Betreft : Ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen
Ontwerp van decreet tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006
Adviezen SERV en MiNa-Raad.
Principiële goedkeuring met het oog op de adviesvraag aan de Raad van State.

1. Inleiding

Op 24 oktober 2008 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen en het ontwerp van decreet tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006 (VR/2008/24.10/DOC 1200).

De Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, werd ermee gelast over voornoemde voorontwerpen van besluit en decreet het advies in te winnen van de SERV en van de MiNa-Raad met verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

2. Adviezen

De MiNa-Raad verleende een advies op 27 november (bijlage 3) en de SERV op 3 december 2008 (bijlage 4).

2.1 Advies MiNa-Raad

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond hebben zich bij het advies van 27 november 2008 onthouden omdat ze over hetzelfde onderwerp in SERV-verband advies uitbrengen.

De reactie op het advies wordt beperkt tot de opmerkingen die rechtstreeks betrekking hebben op het ontwerp van besluit en het ontwerp van decreet die voor advies werden voorgelegd.

De Minaraad vindt de voorgestelde norm E80 vanaf 2010 voor woongebouwen te weinig ambitieus.

Om een ambitieniveau te kunnen bepalen waarbij de meerinvesteringen te verantwoorden en terug te verdienen zijn, liet het VEA in het kader van de evaluatie onderzoeken wat de impact is van de huidige technieken bij residentiële gebouwen op de energiebesparing en de financiële situatie van de bouwheer. De studie werd uitgevoerd door het studiebureau 3E, in samenwerking met de Katholieke Universiteit Leuven en de Provinciale Hogeschool Limburg.

De studie toont dat er een duidelijk potentieel bestaat om de regelgeving voor residentiële nieuwbouw te verstrengen binnen economisch aanvaardbare grenzen. Het economische optimum situeert zich afhankelijk van het type referentiewoning rond E60-E65 en K30 tot K40. Berekend over de gebruiksduur van een woning van 30 jaar, is dit economische optimum 10 tot 15% goedkoper dan de referentie E100-woning.

Indien iedereen onbeperkt toegang zou hebben tot een degelijke financiering zou dat economisch optimum een minimumeis kunnen zijn. Bij het bouwen volgens het economisch optimum hoort echter ook een grotere investeringskost: om dit economisch optimum over een periode van 30 jaar te bereiken, is een meerinvestering nodig van 15 tot 50 €/m². Het is echter niet eenvoudig om de nodige financiering daarvoor rond te krijgen.

In één keer verplicht overstappen naar het economische optimum is dus voor een groot aantal bouwheren geen haalbare kaart. Een heel systeem van financiële ondersteuningsmaatregelen werd uitgewerkt om toch zoveel mogelijk bouwheren te stimuleren om het een stuk beter te doen dan de eisen (verlaging van de onroerende voorheffing, premie netbeheerder).

De Minaraad roept de Vlaamse Regering op om ook de EPB-eisen van kantoren aan te passen.

Uit het studieproject 'Vergelijking van Vlaanderen met Nederland-Duitsland-Frankrijk' is te besluiten dat de Vlaamse E-peileis voor kantoorgebouwen bijna even streng is als in Nederland en Frankrijk en wat strenger is dan de Duitse eis. Het studieproject 'Handleiding kantoren en scholen', uitgevoerd in opdracht van het VEA, toont aan dat er bij kantoren (en zeker bij grote kantoren) minder marge is om te verstrengen tot aan het economisch optimum.

Hetzelfde signaal kwam ook van de architecten- en ingenieursverenigingen in de evaluatienota's die ze opmaakten naar aanleiding van de tweejaarlijkse evaluatie. E100 zou al vrij streng zijn voor kantoren. Zij zijn vragende partij om meer studiewerk te verrichten en een ruimere basis van statistische gegevens op te bouwen, en pas dan op een meer uitgebreide wetenschappelijke basis het maximale E-peil E100 voor kantoren te verlagen en de termijn daarvoor vast te leggen.

De doorlooptijd van het oprichten van kantoorgebouwen is veel langer dan de doorlooptijd van een residentieel gebouw. Het aantal ingediende EPB-aangiften voor kantoren en scholen uit de Energieprestatiedatabank is dan ook nog zeer beperkt en betreft voornamelijk containergebouwen.

Vanaf 2010 zal de maximum E100-eis automatisch aangescherpt worden door het inrekenen van de invloed van de koudebruggen op het specifieke warmteverlies voor transmissie. Het inrekenen van de koudebruggen betekent een K-peilverhoging en daarmee samengaan

ook een stijgend E-peil. Daarnaast zullen de eisen op vlak van de thermische isolatie van daken en muren aangescherpt worden. Ook voor kantoren zullen dus vanaf 2010 extra energiezuinige maatregelen nodig zijn om het maximale E-peil E100 te blijven halen.

De Minaraad dringt aan op het ontwikkelen van een stappenplan met duidelijke tussentijdse normverstrengingen. Als doelstelling voor 2015 stelt de Minaraad voor om het energieprestatiepeil voor nieuwbouwwoningen op de passiefstandaard te brengen.

In een langetermijnpad wordt gestreefd naar een E-peil dat zich op het economisch optimum situeert. Deze aanpak is in overeenstemming met de ontwerprichtlijn die op 12 november 2008 door de Europese Commissie werd voorgesteld. Het voorstel voorziet dat de lidstaten tegen medio 2011 kostenoptimale minimale energieprestatie-eisen berekenen en een verstrengingspad vastleggen om tegen 30 juni 2017 dit kostenoptimale eisenniveau in te voeren. De richtlijn legt niet op de passiefstandaard te hanteren. Dit is ook niet wenselijk omdat deze standaard uitgaat van een andere berekeningsmethodiek. Een combinatie van EPB-eisen en passiefstandaard zou de regelgeving enkel maar complexer maken.

Bij elke tweejaarlijkse evaluatie van de Energieprestatieregelgeving kan nagegaan worden welke EPB-eisen op welke termijn verstrengd kunnen worden. De volgende evaluatie is gepland in 2009.

De Minaraad vraagt ook een hervorming van alle premies en fiscale aftrekken voor nieuwbouw (en grondige renovatie).

Deze hervorming is al doorgevoerd. Vanaf 2009 zullen er voor nieuwbouwwoningen geen afzonderlijke premies meer worden gegeven voor de uitvoering van energiemaatregelen. De individuele premies worden vervangen door één globale premie voor het behalen van een E-peil lager dan of gelijk aan E80. De premiehoogte varieert bovendien per E-peilpunt, dus hoe lager het E-peil (hoe energiezuiniger de woning), hoe hoger de premie.

In 2010 zal het E-peil dat men moet halen om een premie te krijgen van de netbeheerder, verder dalen.

Gezien de marge die blijft bestaan tussen het economisch optimum en de door de Vlaamse Regering opgelegde normen, lijkt het de Minaraad wenselijk dat gemeenten de mogelijkheid hebben om strengere E-peilen op te leggen in hun stedenbouwkundige verordeningen, verkavelingsvergunningen of ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Dit voorstel zal in overleg met al de betrokkenen (architecten, aannemers, VVSG) worden geëvalueerd in het kader van de tweede evaluatie.

2.2. Advies SERV

De reactie op het advies van de SERV wordt beperkt tot de opmerkingen die betrekking hebben op de voorliggende wijzigingen van de EPB-regelgeving die voor advies werden voorgelegd (hoofdstuk 3 van het advies) en die niet in het advies van de Minaraad aan bod komen.

De SERV betwijfelt of de verstrengde eisen haalbaar zijn voor ingesloten appartementen en bepaalde kleine vrijstaande woningen.

Bij ingesloten appartementen waarbij slechts één gevel grenst aan de buitenomgeving, is het risico op oververhitting groter dan bij andere types wooneenheden. De compactheid van dit type appartementen is heel hoog: tegenover het volume van het appartement staat een heel beperkte verliesoppervlakte naar buiten. Twee aspecten bepalen de warmtewinsten bij het berekenen van het E-peil en het risico op oververhitting: de zonnewinsten en de interne warmtewinsten. Bij ingesloten appartementen is het van groot belang om de zonnewinsten te beperken door het plaatsen van beglazing met een lage zontoetredingsfactor of zonnewering. In dit type appartementen geraakt men de overvloedige zonnewinsten in de zomer moeilijk kwijt door de beperkte verliesoppervlakte.

Daarnaast is er warmteproductie in het appartement door de bewoners, de elektrische apparatuur, de verlichting.... Deze interne warmtewinsten zijn afhankelijk van het volume van het appartement. Hoe kleiner het appartement, hoe lager de interne warmtewinsten liggen. Warmtewinsten van naburige appartementen wordt hierbij niet meegerekend. De interne warmtewinsten halveren echter niet wanneer de grootte van het appartement gehalveerd wordt: het aantal bewoners en het aantal verlichtingspunten daalt wel, maar de apparatuur blijft ongeveer gelijk.

Voor ingesloten appartementen die de warmtewinsten die overvloedig zijn niet gemakkelijk kwijt geraken, is het dus een stuk moeilijker dan voor andere woontypes om aan de eis op het vlak van het risico op oververhitting te voldoen. Aan de andere kant zorgt de hoge compactheid van dit type appartementen er ook voor dat zij bij toepassing van een aantal energiezuinige maatregelen, relatief snel op lagere E-peilen uitkomen. Uit de voorbeelden waarover het VEA beschikt vanuit vragen rond dit type appartementen, blijkt dat het zeker mogelijk is om voor ingesloten appartementen (vanaf 50 m² tot 150 m³) aan E80 te voldoen op voorwaarde dat zonnewering of beglazing met een lage zontoetredingsfactor toegepast wordt.

Er bestaat een samenwerkingsverband tussen de drie gewesten rond het verder ontwikkelen van de berekeningsmethode. In het project dat in dit kader door het Brussels Hoofdstedelijke Gewest uitgeschreven werd rond koeling, zal de invloed van intensieve ventilatie en andere passieve koeltechnieken mee onderzocht worden. Het voorzien van passieve koeltechnieken zal de kans op oververhitting in ingesloten appartementen aanzienlijk doen dalen. Met de resultaten van de studie zal het mogelijk zijn om deze passieve koeltechnieken in de methodiek te valoriseren.

Bij kleine vrijstaande gebouwen, die weinig compact zijn, zullen de investeringen om aan het lagere E-peil te voldoen, het hoogst zijn ten opzichte van de vloeroppervlakte van het gebouw. De economische haalbaarheidsstudie die in opdracht van het VEA werd uitgevoerd, toont echter ook aan dat de energiebesparing per m² verwarmde vloeroppervlakte die kan worden gerealiseerd met eenzelfde meerinvestering per m² verwarmde vloeroppervlakte sterk afhankelijk is van de compactheid. Hoe minder compact een gebouw, hoe groter de jaarlijkse besparing/m² vloeroppervlakte voor eenzelfde meerinvestering/m² vloeroppervlakte. Daarnaast is de regelgeving een stimulans om compacter te bouwen en kleine vrijstaande gebouwen te vermijden.

Interne warmtewinsten zullen bij kleine vrijstaande gebouwen pas problematisch worden en het behalen van een strenger E-peil bemoeilijken, bij lichte constructies die voorzien zijn van veel glas. Kleine vrijstaande gebouwen beschikken wel over voldoende verliesoppervlakte om de overvloedige warmtewinsten kwijt te geraken en zullen mits een aangepaste zonnewering of beglazing met een lage zontoetredingsfactor aan de eis met betrekking tot het risico op oververhitting voldoen.

De SERV vraagt om de komende maanden de graduele verstrenging van de EPB-eisen nader te onderbouwen en te bediscussiëren.

De voorgestelde verstrenging wordt door de bouwactoren (architecten en aannemers) over het algemeen als realistisch beschouwd. Geen enkel analyseproces of discussieplatform zal eensgezindheid kunnen brengen over een in te voeren verstrengingspad. Een verdere vertraging in het goedkeuringsproces zou de invoering van de verstrengingsdatum van 1 januari 2010 hypothekeren.

De SERV beschouwt het ontbreken van de EPB-berekeningen voor de start van de werken als een voornaam mankement van de EPB-regelgeving.

Heel wat architecten en verslaggevers voeren deze berekening al voor de start van de werken vrijwillig uit. Een verplichting invoeren zou heel wat bijkomende administratieve lasten en hiermee samenhangende kosten voor alle bouwheren betekenen. Aangezien het niet uit te sluiten valt dat tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden nog aanpassingen gebeuren, is het ook uitgesloten dat op deze berekeningen een zinvolle controle kan worden uitgevoerd.

In de Brusselse energieprestatieregelgeving is een voorafgaande EPB-doorrekening voorzien. In het kader van de tweede evaluatie zullen de ervaringen van de architecten en aannemers aangaande deze verplichting worden geëvalueerd.

Deze opmerking werd ook reeds gemaakt in het kader van de principiële goedkeuring van het EPB-decreet en omstandig besproken in de nota aan de Vlaamse Regering (VR/2006/05.05/DOC.425). De argumentatie is nog steeds pertinent.

De SERV vraagt om de verantwoordelijkheden beter af te bakenen.

Het afbakenen van verantwoordelijkheden is steeds een evenwichtsoefening. In het voorliggende wijzigingsdecreet wordt een verdere verfijning van de verantwoordelijkheden doorgevoerd door de informatieplicht over de uitgevoerde werken uit te breiden naar aangifteplichtige, aannemer en leveranciers. Deze bepaling moet de verslaggever in de mogelijkheid stellen om de nodige gegevens voor een correcte rapportering vlotter te verkrijgen. Niettegenstaande de aannemers niet tevreden waren met dit wijzigingsvoorstel werd het opgenomen omdat tijdens overleg met de verslaggevers het als een voornaam knelpunt werd naar voren geschoven. Verder werden in het kader van de evaluatie geen voorname knelpunten in verband met het verantwoordelijkheidsaspectesignaleerd.

De SERV meent dat de verstrenging juridisch niet goed geregeld is.

- De SERV merkt terecht op dat de invoeringsdatum voor het verstrengen van de $U_{\max}$ naar 1 januari 2010 moet gebracht worden. De verstrenging van de $U_{\max}$ werd eveneens herschreven.
- De 'vergunning' waarnaar artikel 12, §1 verwijst, is niet gedefinieerd, 'noch in het EPB-decreet, noch in het EPB-besluit, noch in het ontwerpwijzigingsbesluit. In het EPB-besluit wordt een definitie ingevoegd voor de term "stedenbouwkundige vergunning".
- De SERV stelt dat het nieuwe artikel 93.1 van het decreet van 18 mei 1999 nog niet bestaat. Er kan bijgevolg volgens de SERV ook nog niet naar verwezen worden. Het ontwerpdecreet tot aanpassing van het decreet ruimtelijke ordening werd evenwel definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering in vergadering van 5 december

2008. Het decreet is thans in behandeling bij het Vlaams Parlement en zal normaal gezien gestemd zijn tegen dat de voorliggende wijzigingen definitief zijn.

De SERV heeft vragen bij de aanpassing van de definitie van verslaggever inzake rechtspersonen

De memorie verduidelijkt dat de werknemer die de EPB-verslaggeving op zich neemt, dit doet 'onder de verantwoordelijkheid van de rechtspersoon (firma)', voorzover hij een 'bezoldigde werknemer is met een gekende contractuele relatie. Zelfstandige medewerker blijven altijd verantwoordelijk als natuurlijk persoon'. Het voorontwerp zelf bepaalt terzake niets. De SERV vraagt zich af of deze kwestie van verantwoordelijkheden daarmee afdoende geregeld is. De SERV herhaalt tevens zijn reeds eerder gegeven suggestie om de definitie van de 'verslaggever' uit te breiden met interieurarchitecten en met gediplomeerde energiedeskundigen (certificaten) met X-aantal jaren relevante beroepservaring.

In geval een werknemer optreedt voor een rechtspersoon-verslaggever blijft deze rechtspersoon officieel de verslaggever. Dit houdt dan automatisch ook in dat de aansprakelijkheid bij deze rechtspersoon ligt en niet bij de individuele werknemer. De aansprakelijkheid van de werknemer wordt dan ook verder bepaald door de Arbeidsovereenkomstenwet. Dit houdt in dat de werknemer enkel aansprakelijk is voor schade die veroorzaakt werd door bedrog, een zware fout of een lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt:

- bedrog of opzettelijke fout: bedrog veronderstelt steeds de wil om te schaden (bijvoorbeeld diefstal, oplichting, opzettelijke vernieling).
- zware fout: onder zware fout wordt verstaan de fout die zo groot en buitensporig van aard is dat ze onvergeeflijk is in hoofde van diegene die ze begaat (bijvoorbeeld roken in een lokaal waar ontvlambare materialen zijn opgeslagen ondanks een verbodsteken).
- lichte fout die gewoonlijk voorkomt: de lichte fout is die fout die een normaal aandachtige persoon niet zou begaan (bijvoorbeeld onoplettendheid, vergissing). Ten einde de aansprakelijkheid van de werknemer te kunnen invoeren, dient de lichte fout gewoonlijk voor te komen (bijvoorbeeld ten gevolge van onoplettendheid worden er herhaaldelijk vergissingen begaan in de kassa).

Wanneer de werknemer aansprakelijk wordt gesteld, moet hij de schade, veroorzaakt aan de werkgever, vergoeden. Het bedrag van de schadevergoeding moet vastgesteld worden in onderling akkoord tussen de partijen en enkel na de feiten die de aansprakelijkheid van de werknemer hebben teweeggebracht. Bij ontstentenis van een akkoord zal het bedrag van de schadevergoeding door de rechter worden vastgesteld. De aldus vastgestelde schadevergoeding kan ingehouden worden op het loon van de werknemer. De inhouding kan niet meer bedragen dan 1/5 van het bij elke uitbetaling verschuldigde loon in speciën na aftrek van de inhoudingen op grond van de belastingswetgeving, van de wetgeving op de sociale zekerheid en van particuliere of collectieve overeenkomsten betreffende bijkomende voordelen inzake sociale zekerheid. Deze beperking is niet van toepassing wanneer de werknemer bedrog heeft gepleegd.

De burgerlijke aansprakelijkheid van de werknemer ten opzichte van derden - onder derden wordt verstaan, elke persoon die geen partij is bij de arbeidsovereenkomst, d.w.z. elke andere persoon dan de werkgever - is eveneens beperkt tot het geval van opzettelijke fout, zware fout en lichte gewoontelijke fout. Deze regel heeft enkel de beperking van de aansprakelijkheid van de werknemer zelf op het oog; zijn werkgever is burgerlijk aansprakelijk voor elke schade die aan een derde wordt berokkend door om het even welke fout van de werknemer.

De richtlijn 2002/91/EG bepaalt dat betreffende de in het kader van de richtlijn optredende energiedeskundigen (in casu de verslaggevers), het dient te gaan over gekwalificeerd personeel. Het Vlaamse Gewest heeft deze kwalificatievereiste in het EPB-decreet door een objectief criterium - namelijk een diplomavereiste - ingevuld. Op basis van een diplomavereiste kan men er, gezien de opleiding, van uitgaan dat er een vermoeden van deskundigheid is betreffende bepaalde personen die houder zijn van één van de in aanmerking komende diploma's. De ingenieursopleidingen (burgerlijk ingenieur, industrieel ingenieur,...) bieden vanuit hun basisopleidingsniveaus garanties voor het voldoen aan dit vermoeden van deskundigheid. De enige uitzondering die op het bezit van een ingenieursdiploma wordt gemaakt, geldt voor architecten. Dit omwille van hun rechtstreekse en wettelijk voorziene betrokkenheid bij het vergunnings- en bouwproces. In de architectenopleiding wordt verder ook aandacht besteed aan de energieprestatieregelgeving. Op basis van de opleidingsprogramma's, blijkt dat in het kader van de opleiding tot het diploma interieurarchitect er in veel mindere mate specifieke aandacht wordt besteed aan de energieprestatieregelgeving. Dit betekent dat hier redelijkerwijs geen vermoeden van deskundigheid blijkt in een aangelegenheid waarop de werkzaamheden van de verslaggever betrekking hebben. Wat de energiedeskundigen type A, B, C en D betreffen, gaat het om een volledig andere invalshoek, doel en diepgang. Gelet op het verschil in diepgang tussen de certificatie/energieaudit van bestaande gebouwen en de EPB-verslaggeving, die meer technische kennis vereist, is het dan ook niet aangewezen om dergelijke energiedeskundigen ook als verslaggever te laten optreden.

De SERV heeft vragen bij de schrapping van de termijnvereiste voor het indienen van de startverklaring

Deze opmerkingen gaan evenwel niet over het schrappen van de termijnvereiste zelf – waar de SERV mee akkoord gaat – doch gaat over een versterkte koppeling van de energieprestatieregelgeving met de regelgeving ruimtelijke ordening. De SERV pleit om enerzijds de startverklaring en de mededeling van de start van de werken te integreren bij één overheidsinstantie en anderzijds om op termijn dit ook voor de “melding” te doen. Gelet op de stand van het project URBAIN 2 en het feit dat de melding nog niet operationeel is, is het dan ook niet wenselijk hieromtrent momenteel reeds aanpassingen voor te stellen. Deze probleemstelling zal dan ook eerder het voorwerp vormen van een volgende evaluatie.

De SERV merkt tevens op dat door het invoeren van de “melding” zowel in het EPB-decreet als in het EPB-besluit nog extra aanpassingen dienen te worden doorgevoerd.

- Wijzigingen werden aangebracht aan artikel 12, 17 en 18 van het EPB-decreet. Artikel 4, §1 van het EPB-decreet maakt reeds het voorwerp uit van een parallelle wijziging in het kader van het nieuwe DRO zelf. Artikel 4 tot 6 van het ontwerp van decreet treden in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum. Deze datum zal dan gelijklopen met de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen in het DRO.
- Gelijkaardige wijzigingen werden aangebracht aan artikel 2 en artikel 26 van het EPB-besluit.
- Artikel 13bis behandelt de procedure bij de haalbaarheidsstudie. Bij nieuw op te richten gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 1000 m², dient de bouwheer uiterlijk één maand na de indiening van de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning een haalbaarheidsstudie in bij het Vlaams Energieagentschap. De haalbaarheidsstudie maakt evenwel mede het voorwerp uit van een fundamentele herziening in het kader van de “recasting” van de richtlijn

2002/91/EG door de Europese Commissie die momenteel lopende is (zowel qua oppervlakte, tijdstip van indienen,...). Het is dan ook aangewezen te wachten op deze resultaten vooraleer een wijziging aan de bepalingen omtrent de haalbaarheidsstudie voor alternatieve energiesystemen aan te brengen.

- Artikel 24, §2 van het EPB-besluit bevat de procedure voor het aanvragen van vrijstellingen en afwijkingen wanneer het behalen van de EPB-eisen technisch, functioneel of economisch niet haalbaar is. Gelet op de aard en de complexiteit van de werken waarvoor deze afwijkingen en vrijstellingen werden gecreëerd (grote gebouwen, industriële gebouwen,...) kan het evenwel niet de bedoeling zijn om deze van de vergunningsplicht te ontheffen. Het is immers niet de bedoeling om vrijstellingen en afwijkingen op de EPB-eisen te verlenen voor "reguliere" bouwdoSSIers waarvoor de invoering van de meldingsplicht bedoeld is.
- Wat de artikelen 29 tot en met 31 van het EPB-besluit betreft, dienen er geen aanpassingen te worden doorgevoerd daar deze betrekking hebben op de overgangperiode (2006) die reeds afgesloten is en waarvoor dan ook nooit sprake kan zijn van een "melding". Artikel 32 van het EPB-besluit voorziet in een overgangperiode voor koudebruggen tot 1 januari 2010. Deze overgangperiode zal dan ook beëindigd zijn tegen dat de melding daadwerkelijk kan worden ingevoerd. Wat de tijdelijke vergunningen betreft (artikel 19bis EPB-besluit), is er evenmin nood aan een wijziging. Er bestaat nu eenmaal niet iets als een "tijdelijke melding".

Tot slot merkt de SERV op dat de Vlaamse Regering volgens art. 93.1, §1 tweede lid van het voorontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid sommige van vergunningsplicht vrijgestelde werken toch aan de meldingsplicht kan onderwerpen. Het gaat dan meer bepaald over het plaatsen van één of meer verplaatsbare constructies die voor bewoning kunnen worden gebruikt, in het bijzonder woonwagens, kampeerwagens, afgedankte voertuigen en tenten, met uitzondering van het kamperen op een vergund of van vergunning vrijgesteld openlucht recreatief terrein in de zin van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het toeristische logies. Indien deze bepaling in het voorontwerp van decreet ongewijzigd definitief zou worden goedgekeurd, is het volgens de SERV niet aangewezen om de EPB-eisen zonder meer van toepassing te verklaren op alle meldingsplichtige activiteiten.

De SERV maakt hier evenwel een verkeerde redenering. Het toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving wordt immers bepaald door artikel 4, §1 van het EPB-decreet. Dit artikel bepaalt dat er EPB-eisen zullen gelden waaraan gebouwen moeten voldoen waarvoor een aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning wordt ingediend, als vermeld in artikel 99, § 1, 1°, 6° en 7°, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De invoering van de meldingsplicht, vermeld in artikel 93.1, §1, van het decreet van mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening laat voor de gebouwen, vermeld in het eerste lid, de door de Vlaamse Regering op grond van het eerste lid vastgestelde EPB-eisen onverminderd van toepassing. Indien men m.a.w. voor het invoeren van de meldingsplicht onderworpen zou zijn aan de EPB-eisen dan zal men dit ook na deze invoering blijven. Indien men voor het invoeren van deze meldingsplicht niet onderworpen was aan de EPB-eisen dan zal de meldingsplicht hieraan niets veranderen.

De SERV vindt de invoeging van de informatieplicht als een nieuw derde lid in artikel 10, §2 nogal ongelukkig.

- Artikel 10, §2 van het EPB-decreet bevat heden reeds een informatieverplichting voor de architect. Ten einde gelijkaardige informatieverplichtingen niet te veel te verspreiden over het decreet werd ervoor geopteerd deze op te nemen bij de reeds

bestaande bepalingen hieromtrent. Tot slot is een degelijke informatie-uitwisseling van belang in een zo vroeg mogelijk stadium. Dit koppelen aan de opmaak van de EPB-aangifte – die pas uiterlijk zes maanden na de ingebruikname moet worden ingediend – zou dan ook een maat voor niets zijn.

- De SERV erkent verder dat alle bouwpartners een verantwoordelijkheid dragen in het EPB-verhaal, maar vraagt zich af wat de introductie van de informatieplicht concreet betekent voor de afbakening van de verantwoordelijkheden van de diverse bouwpartners.

De verslaggever heeft als enige decretaal vastgelegde taak het waarheidsgetrouw rapporteren aan het Vlaams Energieagentschap. Dit verandert niet. Het invoeren van de informatieplicht heeft dan ook geen gevolg voor diens aansprakelijkheid.

- Artikel 10, §2, tweede lid betreft 'de gegevens die aan de basis liggen van de keuze voor materialen en maatregelen die werd gemaakt om te kunnen voldoen aan de EPB-eisen', het (nieuwe) derde lid heeft betrekking op 'de gegevens van de materialen en installaties die in het gebouw gebruikt worden en die betrekking hebben op het behalen van de EPB-eisen'. Het onderscheid tussen beiden is voor de SERV onduidelijk.

Het tweede lid heeft voornamelijk betrekking op de conceptfase. Het derde lid heeft betrekking op de uitvoeringsfase. Al te vaak komt het immers voor dat de situatie as built niet overeenkomt met wat oorspronkelijk geconcentreerd werd.

- In tegenstelling tot de reeds bestaande informatieverplichtingen van de architect, verbindt het voorliggend voorontwerp van decreet geen gevolgen (boete of andere sanctie) aan het niet naleven van de informatieverplichting. Er wordt ook geen tussenkomst van het Vlaams Energieagentschap voorzien.

Aangezien een dergelijk in gebreke blijven een kwestie is die niet zomaar kan worden vastgesteld of gearbitreerd en gemakkelijk kan ontaarden in een welles-nietes spelletje, is het in eerste instantie niet de taak van de Vlaamse overheid om hierin rechtstreeks als scheidsrechter te gaan optreden. Er wordt daarom voor gekozen de handhaving te beperken tot de architect die immers een bijzondere rol speelt in het bouwproces. De architect is immers belast met het ontwerp en de controle op de werkzaamheden. Wat de architect betreft, wordt de handhavingsbevoegdheid van het Vlaams Energieagentschap uit artikel 23, §2 EPB-decreet uitgebreid naar het volledige artikel 10, §2 en niet langer beperkt tot het tweede lid.

De SERV heeft de indruk dat door de wijziging van artikel 3 van het ontwerp wijzigingsbesluit de afwijkingmogelijkheden voor innovatieve bouwconcepten of technologieën nodeloos worden ingeperkt.

In de zoektocht naar steeds energiezuinigere gebouwen, ontwikkelt de markt nieuwe producten en toepassingen die extra energiebesparing opleveren. Het is eigen aan deze innovatieve producten dat de energiebesparing die ermee gepaard gaat, niet gevalideerd wordt bij het berekenen van de energieprestatie van het gebouw. Op het moment dat de berekeningswijze van het E-peil vastgelegd werd, bestonden die producten en toepassingen nog niet of was er nog niet voldoende ervaring om tot een gestandaardiseerde evaluatie te komen. De afwijkingmogelijkheid voor innovatieve bouwconcepten of technologieën moet de ruimte creëren om nieuwe producten en toepassingen te valideren in de energieprestatie van het betreffende gebouw. Zonder validatie valt immers een groot deel van de stimulans

om deze producten te gebruiken, weg. De berekeningsmethoden van de energieprestatie van een gebouw zijn vastgelegd in bijlage I en bijlage II bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005.

Ook de ontwikkeling van isolatieproducten staat niet stil. De U- en de R-waarde van constructie-elementen wordt in het kader van de energieprestatieregelgeving berekend overeenkomstig het transmissiereferentiedocument. Het transmissiereferentiedocument is gebaseerd op de van toepassing zijnde Europese normen. Het document vult die normen aan met vereenvoudigde methodes en legt voor bepaalde berekeningen de randvoorwaarden vast. Voor een aantal U-waarden bevat het transmissiereferentiedocument zowel een eenvoudige als een gedetailleerde berekening. De gedeclareerde lamda- of R-waarden worden door de fabrikant verklaard op basis van de NBN EN-productnorm of een ETA (Europese technische goedkeuring), voor zover beschikbaar en gepubliceerd. In andere gevallen kan de overheid bijkomende specificaties vastleggen. Dit laat toe om voor innoverende isolatieproducten die niet beschikken over een declaratie conform de betreffende NBN EN-productnorm of een ETA, via een alternatieve methode de bepaling van de lambda-waarde vast te leggen.

Bijlage V en VI bepalen dat ventilatievoorzieningen moeten voldoen aan de bepalingen van de norm NBN D 50-001 (residentiële gebouwen) of de norm NBN EN 13779 (niet-residentiële gebouwen). Alternatieve berekeningswijzen voor ventilatie komen de facto overeen met afwijkingen van de norm. De SERV gaat ermee akkoord dat de gelijkwaardigheidsprocedure niet bedoeld mag zijn om afwijkingen van de norm aan te vragen.

De voorgestelde wijzigingen zorgen ervoor dat de bepaling in verband met innovatieve bouwconcepten of technologieën van toepassing is op berekeningsmethodes (bijlage I en bijlage II) en niet op de bijlagen waarin eisen vastgelegd worden (bijlage III, V en VI). Bijlage IV bepaalt de verschillende methodes om koudebruggen in te rekenen. Innovatieve concepten en technologieën zijn hierbij niet van toepassing of zullen via een gedetailleerde driedimensionale berekening gevalideerd kunnen worden.

De wijziging van artikel 3 is dus geen nodeloze inperking van de afwijkmogelijkheden voor innovatieve bouwconcepten of technologieën maar een verduidelijking dat langs deze weg geen afwijkingen van de normen en eisen kan aangevraagd worden..

2.3 Samenvatting van doorgevoerde technische wijzigingen in het ontwerp van decreet

Artikel 8, 1°, 3°, 5° en 6°: een speciale ruimte is niet gedefinieerd. De term speciale ruimte werd daarom vervangen door de opsomming van de ruimtetypes die onder de categorie "speciale ruimte" vallen. Aangezien doorstroomopeningen geplaatst worden in verticale scheidingsconstructies, worden voor het toepassen van deze bepalingen de verticale scheidingsconstructies beschouwd.

In artikel 8, 3° en 6° werd "en in een woonkamer en analoge ruimte" toegevoegd. In deze ruimte is het niet verplicht om een toevoer te hebben van buitenlucht wanneer er lucht gerecirculeerd wordt vanuit de slaapkamers.

In artikel 8, 7° werden als verduidelijking de eenheden toegevoegd.

2.4 Samenvatting van dedoorgevoerde wijzigingen in het ontwerp van besluit

Artikel 1 zorgt voor een aanvulling van de definitie van wooneenheid. De woonvoorzieningen die nodig zijn om autonoom te kunnen functioneren, worden in de nieuwe definitie ingevuld.

Artikel 4 voegt aan artikel 15, §1 een bijkomende specificatie toe voor het geval een uitbreiding grenst aan een constructie-element waaraan niets gewijzigd wordt. Bijv. een uitbreiding die grenst aan een bestaand geveldeel met venster. Momenteel verplicht art. 15, §1 de aangifteplichtige in bepaalde gevallen tot het uitvoeren van maatregelen aan schildelen waarvoor hij niet van plan was werken uit te voeren. Dit komt niet overeen met de intentie in het besluit om de aangifteplichtige enkel eisen op te leggen aan nieuwe, vernieuwde of verbouwde delen. Met de bijkomende specificatie is de bouwheer niet meer verplicht om wijzigingen aan te brengen in delen die geen deel uitmaken van de bouwwerken.

Door de toevoeging van artikel 5, 1° wordt het duidelijk dat de eisen enkel gelden voor die constructieonderdelen die deel uitmaken van de verbouwing en dus niet op de bestaande constructiedelen waaraan niet verbouwd wordt.

Het opleggen van luchttoevoereisen bij het vervangen van vensters heeft enkel nut voor ruimten waarvoor het verplicht is om buitenlucht toe te voeren. In keukens, toiletten, wasplaatsen, badkamers, droogplaatsen en analoge ruimten wordt er geen buitenlucht toegevoerd, maar wel lucht afkomstig uit andere ruimten van de woning. Het voorzien van toevoer gebeurt in die ruimtes via doorstroomopeningen. Artikel 5, 2° wijzigt artikel 16, 2° in die zin.

Artikel 7 schrapt in artikel 24, §1 van het EPB-besluit de woorden “ten minste 8 dagen”. De vrijstellingen vermeld in de artikelen 20 en 20bis en de afwijking vermeld in artikel 20ter worden nu ten minste acht dagen voor het aanvangen van de werken en de handelingen gemeld aan het Vlaams Energieagentschap. Door het ministerieel besluit van 8 december 2008 wordt voorzien dat dit via de startverklaring geschiedt. Aangezien de termijn van acht dagen in het decreet geschrapt wordt, is het dan ook logisch dit naar het besluit door te trekken.

De bepaling dat bijlage All-2. 1), van de norm NBN D 50-001 moet worden nageleefd, behalve als kan worden aangetoond door middel van testen dat ook op een andere wijze het geëiste afvoerdebiet gehaald kan worden, wordt verwijderd uit artikel 13. Bijlage All-2. 1) bepaalt dat kanalen voor natuurlijke ventilatie een kanaalsectie moeten hebben die minstens gelijk is aan 1m² per 1m³/s af te voeren debiet. Het opnemen van een mogelijkheid tot afwijking op deze regel zou de norm teveel ondergraven zodat geen algemene reden in de praktijk meer overblijft en ook andere delen van de norm in vraag gesteld zullen worden. De Vlaamse overheid is echter niet bevoegd om deze norm aan te passen.

Artikel 13, 3° voegt de term “analoge ruimten” toe aan de tabel 1 van de norm. Zo is het bij de toepassing van de norm duidelijk dat bijvoorbeeld een “tv-hoek” een analoge ruimte van een woonkamer is.

In bijlage I wordt een aantal bijkomende kleine fouten of onduidelijkheden in terminologie of verwijzingen in de tekst rechtgezet (wijzigingen in paragraaf 7.10.4.2, 10.4.2.1, 10.5, 13.6).

In bijlage III wordt de datum voor het invoeren van de verstrengde U-waarden voor muren en daken vastgelegd op 1 januari 2010.

3. Budgettaire weerslag

Er werd aan het ontwerp van besluit of ontwerp van decreet geen wijziging aangebracht die een impact heeft op de begroting van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

4. Impact op de lokale besturen

Er werd aan het ontwerp van besluit of het ontwerp van decreet geen wijziging aangebracht die een impact heeft op de lokale besturen.

5. Impact op het personeelsbestand van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op het personeelsbestand van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

6. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen, zoals opgenomen als bijlage 1;
- haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot wijziging van het EPB-decreet van 22 december 2006, zoals opgenomen als bijlage 2;
- de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, te gelasten over het voornoemde ontwerp van besluit en het ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Hilde CREVITS

Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur